

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124 3125 3126.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Pouzračna Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.

Računi pri post. ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11 842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105 241.

„Zgodovinska misija“ Avstrije

Po posetu avstrijskega kancelarja Schuschnigga v Parizu in Londonu je na ozemlju Avstrije zopet nekoliko ponehal legitimistična propaganda za povratek Habsburžanov na oblast. Današnji predstavniki režima na Dunaju so skoro brez izjeme vzeli iz one tanke staroavstrijske plasti zvestih cesarskih služabnikov, ki je bila nekoč nositeljica in previtkarica c. kr. patriotizma. Zato je ta gospoda po svojem čustvovanju še vedno legitimistična, dasi ji njeni somišljeniki često pripravijo kaj neljuba presenečenja. Do danes se je v Avstriji vrnilo že šest bivših avstrijskih nadvojvod in prav nikake ovire ni, da se ne bi to število še izdatno pomnožilo. Njih povratek je omogočila prav legitimistična usmerjenost Schuschnigga in njegove okolice. Serijo je otvoril nadvojvoda Evgen in na eni izmed pozdravnih prireditve je sodeloval tudi kancelar, ki pa ga je navzočnost cesarskega gosta tako zelo zasenčila, da je moral z nejevoljo oditi s slavnosti, ker so udeleženci popolnoma prezrli sedanje nosilce avstrijske državne oblasti in so vsi pozdravni kliči veljali samo vrnivšemu se Habsburžanu. Tudi na letošnjem reprezentančnem plesu dunajske občine se je opazilo, da kancelar in njegovi ministri niso nikakršna privlačnost, ako se na istem plesu pojavijo habsburški nadvojvode s svojo grofovsko in generalsko suito. Tudi to pot je vse navdušenje veljalo Habsburžanom, medtem ko so se morali predstavniki vlade in države zadovoljiti samo s formalnim pozdravom.

Ti pojavi pa ne dokazujejo, da bi bili člani bivše dinastije bogve kako priljubljeni, saj avstrijsko ljudstvo nima dostopa na take svečanosti. Habsburško navdušenje je v modi pač samo pri višjih desetstotinah plemstva in visokega uradništva. Dunajsko prebivalstvo pa se kruto malo meni za početje gospode, ki je trenutno na vladi. S škodoželjnostjo naglašajo tako levičarji, kakor Hitlerjevi, da so Habsburžani priljubljeni vsaj med legitimisti, medtem ko vlada niti tam ni upoštevana, ker jo smatrajo slednji samo za nekako začasno napravo, ki bi se morala umakniti, ko so se vrnili pravi gospodarji.

Prizadevanje vlade, da vzbudi med ljudstvom avstrijsko domoljublje s tem, da zopet uvaja vse, kar je bilo nekoč v monarhiji znak črnozlatega gospostva, vodi z neizprosno nujnostjo v legitimizem. Nemogoče je namreč pripomoci do veljave vsemu nekdanjemu duhu in pušiti ob strani habsburško vprašanje, saj je ta duh služil le dinastičnim interesom in je bil s tem namenom tudi ustvarjen. Da se tej logični nujnosti vsaj nekoliko izogne, je dala vlada pobudo, naj se vse avstrijsko ljudstvo pouči o velikem zgodovinskem poslanstvu, ki ga mora vršiti Avstrija v Podunavju in v bližnji sosesčini. Tu zopet naletimo na oni znani pojav, da se Dunaj ne more privaditi dejstvu, da ne načeluje več veliki državi, marveč da se je njegovo področje zelo, zelo skrčilo. Po nekdanji navadi bi gospoda zopet hotela odločevati na daleko širšem ozemlju. Drugače pač nihče niti v Avstriji, niti v sosednih državah ne more razumeti novega naglašanja avstrijskega »zgodovinskega poslanstva«.

Stara Avstrija je imela dvojen namen, ki je bil v nasprotju z interesi pretežne večine narodov bivše monarhije. Eden izmed namenov je bil obdržati neokrnjeno dinastično posest Habsburžanov, drugi pa je bil v germanizaciji nenemških narodov. Oba je monarhija izvajala dosledno, dokler se pri tem izvajanju ni izčrpala in po prirodnem razvoju razpadla v svoje sestavne dele. Osvežitev stare tradicije bi tedaj pomenila zopetno uvedbo tih dveh programskih točk, ki sta narodom prizadejali toliko zla in nesreče.

Ta namišljena misija se ne da ločiti od Habsburžanov, ki so bili dolge veke nosilci take nedemokratske in vse obsebe vredne politike. Zato legitimisti čisto logično izvajajo, da obnove Avstrije ni brez restavracije dinastije. Avstrijsko ljudstvo ne hrepeni po novem zaslužjenju sosedov, ker uvideva svojo nedostojnost za tak visokoletni smoter, pač pa bi ti cilji dobili takoj realno podlago, brž ko bi Dunaj zopet postal prestolnica Habsburžanov. Spletke Ballhausplatzja bi oživele na novo in vsa reakcija, ki jo je pomedlo l. 1918., bi se bohotno zopet začela širiti.

Avstrijski sosedje take obnove avstrijske »zgodovinske« misije seveda ne morejo gledati z lepim očesom. Njim je jasno, da za tem »poslanstvom« ne tiči nič drugega nego pohlep Habsburžanov po oblasti in želja drugih temnih sil, da se v Podunavju znova dokopljajo do onega položaja, ki so ga imele pod vladno nekdanje dinastije Habsburžanov. Današnji mogotci v Avstriji tudi nimajo drugega namena, nego da pripravljajo pot tej nesreči.

Zadnja not pot na zapad jih je morala poučiti, da preko Male antante ne gre apelirati na Pariz in na London. Zveza naših treh držav stoji odločno na stališču, da ne dovoli za nobeno ceno po-

JUTRO

Grška revolucija se bolj in bolj krha

Spopadi z vladnimi četami končavajo z umikom upornikov — Venizelos se na Kreti ne čuti več varnega — Nekateri uporniški oddelki so obkoljeni, drugi ponujajo premirje

Atene, 5. marca. č. Zdi se, da vladna optimistična poročila o poteku bojev z vstaši venderle niso pretirana. Otok Kreta je sicer še vedno v oblasti upornikov in vsaj za sedaj še ni upanja, da bi ga zapustili. Toda venizelisti na otoku so že podvzeli vse ukrepe opreznosti, da bi mogli čim hitreje pobegeti bodisi v Egipt ali pa v kak drug varen kraj, če bi ne uspel njihov sedanjí pokret.

Iz Soluna poročajo, da so vladne čete naletete na priličen odpor upornikov, vendar pa se jim je posrečilo popolnoma zadušiti vstajo v Solunu samem. V Atenah vladata mir in red in se mobilizacija rezervistov vrši povsem normalno. Prejšnja vladna odredba, da se ne smejo dvigati iz grških bank vsote nad 50 tisoč drahem, je bila preklicana. Vladni

krogi izjavljajo, da se more ta ukrep tolmačiti kot povratek v normalne razmere in zboljšanje položaja v korist vlade.

Ker je vlada zaradi upora dela vojske in mornarice proglasila izredno stanje in naglo sodišče, se je javno življenje v Atenah znova čisto spremenilo. Samo čez dan vlada po atenskih ulicah običajna živahnost. Trgovine so odprte in promet pešcev je nenavadno živ, avtomobili in avtobusi pa ne smejo voziti, če nimajo posebnega dovoljenja. Civilisti po 23. uri ne smejo več na ulico. Atene kažejo sliko prestolnice države, ki se nahaja v vojni. Atenska predmestja so zvečer popolnoma odrezana od središča. Splošno prevladuje prepričanje, da bo upor kmalu zaduščen.

Koncentracijsko taborišče

Solun, 5. marca p. Nocoj je bilo aretiranih in prepeljanih v koncentracijsko taborišče v Tegah 230 venizelističnih senatorjev, poslancev in oficirjev.

Italijani zanikajo vsako zvezo z uporniki

Atene, 5. marca AA. Današnji »Kathimerini« obtožuje italijanske konzula na Kreti zaradi njegovega zadržanja. Glede na

to je italijansko poslanstvo v Atenah izdalo komunikate, da vzdržuje italijanski konzulat na Kreti zvezo z Dodekanezom izključno samo zaradi poročanja italijanski vladi o dogodkih na Kreti. Komunikate odklanja kot insinuirajo trditve, da bi Italija kakorkoli podpirala Venizelosa.

General Plastiras v Italiji

London, 5. marca. AA. Reuter poroča iz Brindisija: Tu potrjujejo, da je semkaj prisel general Plastiras.

Venizelos se pripravlja na beg v Egipt

Njegovi prvotni načrti propadajo — Med uporniki je vedno večje malodušje — Venizelos se bo zatekel k Italijanom

Atene, 5. marca. p. Po uspehu vladnih čet v severni Grčiji, kjer so porazile vojsko upornikov in jo poglnele v beg se je vlada odločila nemudoma izvesti odločilno akcijo tudi proti upornikom na Kreti. Vse vojne ladje, ki so ostale v rokah vlade, so bile v teku današnje dne pripravljene za odhod ter so opoldne krenile proti Kreti. Istočasno so poslali nad upornike na Kreti tudi večje število bombnih letal, ki bodo bombardirala uporniške postojanke in podpirala akcijo mornarice. Uporniška mornarica se je v teku noči razkropila ter križari po ožinah med otočjem, da bi na ta način onemogočila koncentriran napad vladne mornarice. Največjo uporniško ladjo, križarko »Georgios Averof« so letala pri večerjajnem napadu močno poškodovala. Ladjo sta zadeli dve bombi težki po 112 kg in povzročili na ladji požar. Med posadko je prišlo zaradi tega do upora in je dal Venizelos brez sodnega postopka 35 upornih mornarjev ustreliti in njihova trupla pometati v morje. To je na ostale upornike vplivalo zelo porazno. Vesti o porazu v severni Grčiji so izzvale malodušje med kretskimi uporniki. Po nepotrjenih vesteh so se že na več krajih uprli vodstvu in zahtevali pogajanja z vlado. Vrh tega je začelo na Kreti primanjkovati živil. Če se upornikom ne bo posrečilo do jutri zapustiti otok in se izkrcati na celini, jim grozi glad. Vse to je preprečilo Venizelosoove načrte.

Prvotno je nameraval izkrcati na Kreti zbrane upornike na jugu Grčije in izvesti na kopnem napad na Atene, istočasno pa napasti mesto tudi z morja. Neuspehi v severni Grčiji so te načrte prekržili. Venizelos je moral svoje načrte izpremeniti. Ze popoldne so prispеле vesti, da se Venizelos pripravlja na beg, ker uvideva, da se revolucija ne bo posrečila. Vojna ladja »Heli« je stalno pod paro pripravljena za beg Venizelosa in njegove ožje okolice. Venizelos namerava v primeru neuspeha pobegeti v Egipt ali pa na dodekanesko otočje, ki je, kakor znano v posesti Italijanov, dasi je prebivalstvo po večini grške narodnosti. Venizelos postopa na Kreti zelo okrutno in izvaja najhujšo diktaturo. Po njegovem nalogu so danes ustrelili karisanskega prefekta Smursija in njegovega pomočnika Mimarakisa. Da bi vlada preprečila vsako akcijo uporniške mornarice, je dala pogasiti vse svetilnike ob grški obali in je razen tega zavarovala vhode v grške luke z minami. O tem so obveščene vse mednarodne pomorske oblasti.

Najbrže bo že jutri izvršen odločilen napad na Kreto.

Vojno sodišče je začelo poslovati

Atene, 5. marca AA. Danes se začne zasodanje velikega vojaškega sodišča, ki bo sodilo obtožence zaradi veleizdaje. Prvi obtoženci so polkovnik Sarafis in podpolkovnik Gigantis in Stefanakis, ki se jim očitata, da so organizirali zaroto v atenskih vojašnicah. General Metaxas, ki zastopa v Atenah vojnega ministra, dokler vodi general Kondilis operacije zoper upornike, je nocoj izjavil poročevalcem, da je prepričan, da se bo upor izjalovil. Ministrski svet zaseda v permanenci.

Bolgarija je ojačila posadke ob meji

Sofija, 5. marca AA. Bolgarske straže ob grško-bolgarski meji so ojačene. V Petriču je pribežalo okoli 100 grških upornikov. Bolgarske oblasti so jih razorožile. Z one strani meje se sliši zamolklo topniško streljanje.

Vlada bo razpisala volitve

Solun, 5. marca AA. General Kondilis je izjavil poročevalcem listov, da ni vlada niti trenutek mislila na uvedbo diktature. Kakor hitro bo upor zatrt, je rekel minister, bo vlada razveljavila tudi vse izredne ukrepe. Naposled je general Kondilis izjavil, da bo vlada takoj po obnovi reda in miru razpisala volitve.

Prvi poraz Botvinnika na moskovskem turnirju

Moskva, 5. marca. b. Senzacija današnjega XIII. kola je bil poraz Botvinnika, ki je igral proti moskovskemu mojstru Kanu. Kan je igral otvoritev izvrstno in je že tu imel boljšo pozicijo. Svojo prednost je kljub vsem naporom Botvinnika zadržal do konca in je prisilil svojega slovitega nasprotnika, da je po 26 potezah partijo predal.

Do odmora so bile dokončane le 4 partije. Löwenfisch je kot črni porazil Bogatirčuka, dve partiji pa sta bili remi. Rjumin je igral proti dr. Laskerju francosko partijo, ki se je po 30. potezah končala z remijem. Z istim rezultatom se je končala prav tako francoska partija Lilienthal — Menčikova. Damska svetovna prvakinja je igrala vso partijo zelo dobro in madžarski prvak ni mogel doseči več kakor remis.

Vse ostale partije so bile prekinjene. V partiji Čehover — Romanovski je stal Čehover v začetku bolje, kmalu pa se je razvila končnica, ki jo je Romanovski igral sijajno in je s krasno kombinacijo dobil pešca. Ob prekinitvi ima Romanovski izglede na zmago. Pirc in Alatorcev sta prekinila partijo v popolnoma izenačeni poziciji in se bo najbrž končala z remijem. Ragozin je igral proti Goglidzeju otvoritev zelo dobro. Začel je napadati na damskem, njegov nasprotnik pa na kraljevem krilu. Partija je bila prekinjena. Lisicín je v igri proti Stahlbergu dobil prostega kmeta, partija pa bo najbrž končala neodločeno. Rabinovič in Spielmann sta prekinila v nejasni poziciji. Tudi partija Flohr — Capablanca bo najbrž končala z remijem.

Naknadno je danes moskovski radio poročal, da je bil rezultat partije Lisicín — Alatorcev iz XI. kola napačno javljen kot remi. V resnici je zmagal Alatorcev, ki ima torej po končanem XII. kolu 5 in pol točke, Lisicín pa 4 in pol (2).

Po odmoru so se končale partije tako, kakor smo poročali v odmoru. Romanovski je izkoristil svojo boljšo pozicijo in je zmagal proti Čehoverju. Rabinovič je s krasno kombinacijo v končnici nepriznanih porazil vele mojstra Spielmanna. Vse ostale partije so bile remis, in sicer Pirc — Alatorcev, Ragozin — Goglidze in Flohr — Capablanca. Partija Lisicín — Stahlberg je bila prekinjena.

Stanje po XIII. kolu: Botvinnik 9 in pol (1), Flohr 9 in pol, Löwenfisch 9, dr. Lasker 8 in pol, Capablanca 8, Romanovski, Kan 7, Ragozin, Lilienthal, Rabinovič, Spielmann 6 in pol, Pirc, Rjumin, Alatorcev 6, Goglidze, Stahlberg 5 in pol (1), Lisicín 4 in pol (3), Bogatirčuk 4 in pol, Čehover 3 in pol, Menčikova 1.

V sredo igrajo v XIV. kolu: Romanovski — Lilienthal, Löwenfisch — Čehover, Bogatirčuk — Rjumin, dr. Lasker — Botvinnik, Alatorcev — Kan, Goglidze — Pirc, Ragozin — Lisicín, Flohr — Menčikova, Capablanca — Rabinovič, Spielmann — Stahlberg.

Uporniki se umikajo

Pri spopadu z vladnimi četami je bil del upornikov v severni Grčiji občutno poražen — Drugi oddelki se še drže

Atene, 5. marca. w. Po vesteh iz Soluna, je prišlo v Macedoniji in v Traciji do ljutih borb med vladnimi in uporniki četami. Poročila o teh borbah si nasprotujejo. Po uradnih poročilih so vladne čete porazile upornike ob reki Strumi ter jih potisnile na drugo stran reke. Revolucionarji so pustili na kraju bitke 50 mrtvih ter mnogo ranjenih. Vladne čete so ujele mnogo upornikov. Pri umiku preko reke Strume so uporniki uničili most. Uporniki prodirajo iz Seresa. Drame in Kavale proti Solunu. Vladne čete so se utrdile na višinah pri Kukušu. Prišlo je že do spopadov predstraž ob Strumi. Vlada je odposlala v Macedonijo 22 bombnih letal.

Vladno poročilo

Atene, 5. marca AA. Atenska agencija poroča: Splošni položaj je kazal danes dopolnje tole sliko: Uporniške čete so vrzle čez reko Strumo. Na eni strani pritiskajo nanje redne čete, ki nastopajo od Soluna, po drugi strani pa komotunska divizija, ki ji poveljuje polkovnik Jalistras. Ta divizija je že korakala skozi Xanti in očistila vse kraje upornikov. Mnogo ustavešev se je že pridružil rednim četam in pravijo, da morala pri upornikih naglo pada. Vstase vodi general Kameron. Begunci iz pobunjenih krajev navdušeno pozdravljajo redne čete in izražajo upanje, da bo kmalu obnovljen red. Današnji in jutrišnji dan bosta odločilna za končni poraz upornikov.

General Kondilis je zelo kategorično izjavil, da bo jutri upor strt. Uporniki so obkoljeni in se nimajo kam umakniti, je rekel dalje Kondilis. Vlada razpolaga z vsemi potrebnimi sredstvi, da upor zaduši. Današnja vlada je zaščitnica ustavnega reda na Grškem proti upornikom, ki trde, da baže nastopajo za obrambo tega reda, dejansko imajo pa diktatorske pohlepe. Vlada si je silno prizadevala, da se doseže pomiritev, toda to je onemogočil nastop g. Venizelosa.

Ultimat upornikom.

V letakih, ki so jih danes dopolnile metali po nalogu g. Kondilisa iz letal upornikom, izjavlja general Kondilis, da ve, da so upornike zapeljali vstaški častniki, ki jih slepe in jim privikavajo pravi položaj. Letaki dalje pravijo, da je vsa Grčija enodušno za zatrtje te pobune in da vlada razpolaga z zadostnimi sredstvi, vendar ne mara po nepotrebnem prelivati krvi. »Damo vam« nadaljujejo letaki generala Kondilisa, »24 ur časa, da se premislite, nato bomo pa udarili na upornike z vso silo s kopno in letalsko močjo. S katero razpolagamo. To vam spročam kot pošten vojak, ki se ni nikdar lagal in ni prekršil dane besede. Po tem roku ni več milosti!«

V Solunu vlada popoln mir in red. Rezervisti se v redu prijavljajo vojaškim oblastvom, razen njih pa tudi mnogi prostovoljci.

Obkoljeni uporniški oddelki

Pariz, 5. marca. AA. Havas poroča iz Aten: Po uradnem komunikatu so vladne čete prekoračile reko Strumo in obkolile makedonske vstase, okoli 2500 po številu. V Atenah mislijo, da so se ti uporniki že vdali in da jim bodo kmalu sledili tudi drugi oddelki.

Atene, 5. marca. AA. Kraji okoli Soluna so popolnoma mirni. Upornikom so se pridružile samo garnizije v Seresu, Drami in Kavali. Vladne čete so v teh krajih močno pritiskale na upornike. Razpolagajo s konjenico, težkim topništvom, tanki in letali. V zvezi s prihodom novih čet na pomoč vladnim četam v teh krajih, so večar aretirali več ko 150 sumljivih oseb.

vratka Habsburžanov na avstrijske prestol. Na Dunaju se bodo morali sprijazniti s tem dejstvom ter začeti misliti na to, kako bi v mejah male Avstrije uredili znosno življenje, ne pa da preko te meje segajo s svojimi političnimi koncepti. V vprašanju restavracije je zadnja instanca Mala antanta in gospod Schuschnigg se je imel priliko o tem prepričati na svojem potovanju na zapad, kjer je zaman iskal apelacije...

Artiljerijska bitka nad Solunom

Solun, 5. marca. g. Pri Drami se vrši artiljerijska borba med vladnimi četami in uporniki, ki poteka po dosedanjih poročilih na škodo upornikov. Mesto Seres, ki je v nedeljo padlo v roke upornikom, so večeraj zopet zasedle vladne čete. Poročajo, da so pristisli Venizelosa skušali na otoku Samos izvesti puč, ki pa se je izjalovil. Tamošnja posadka je ostala zvesta vladi in nastopila proti upornikom. Voditelji upornikov so bili aretirani.

Revolucionarni general ponuja ustavitev bojev

Solun, 5. marca. p. Poveljnik 4. uporniške armije general Kameron je poslal brzojavko predsedniku republike Zaimisu, v kateri ga prosi naj posreduje za premirje med četami.

Atene, 5. marca. č. Potrjuje se vest, da je poveljnik 4. armije general Kameron poslal brzojavko predsedniku republike Zaimisu s prošnjo za posredovanje, da bi se preprečilo prelivanje krvi. Uporniška 4. armija razpolaga z zelo močnimi silami ter je tudi dobro utrjena na postojankah 40 km daleč od Soluna. V bojih med 4. armijo in vladnimi četami so bile na obeh straneh velike izgube.

Spopad sredi Aten

Atene, 5. marca. č. Nocoj so bile oblasti obveščene, da se nahaja v bolnišnici, ki jo vzdržuje Venizelosa žena, v kleti skrito orožje. Takoj je bil odposlan oddelk vojaštva s kapetanom na čelu, da izvrši preiskavo. Ko so prišli pred bolnišnico, so vojak zahtevali, naj jim odpro vrata. Brez odgovora so pričeli iz bolnišnice takoj streljati nanje in je bilo več vojakov ranjenih. Nato so pričeli streljati tudi vojaki sami. O dogodku obveščena komanda mesta je poslala ojačenje ter je bilo poslopje od vseh strani obkoljeno. V trenutku se streljanje še nadaljuje. Upornikom v bolnišnici je bil postavljen ultimat, da se morajo do jutri zjutraj vdati.

Nenaden razpust madžarskega parlamenta

Obenem, ko je predstavil poslanski zbornici svojo novo vlado, je Gömbös prečital Horthyjev odlok o razpustu parlamenta

Budimpešta, 5. marca. č. Državni upravnik Horthy je razpustil madžarski parlament. Seja poslanske zbornice je bila sklicana za danes ob 5. popoldne. Z ozirom na nastali politični položaj je obstajalo v javnosti zanjo zelo veliko zanimanje. Zato sta bili zbornična dvorana in galerija zasedeni do zadnjega kotička. Na sejo je prišel tudi prejšnji predsednik vlade grof Bethlen. Poslopje same je bilo zastraženo od vojaštva. Po otvoritvi se je predsednik vlade Gömbös prečital najprej dekret o odstopu njegove vlade in imenovanju nove vlade. Po tej formalnosti je potegnil iz žepa velik ovij ter izjavil, da je dobil od državnega upravnika pismo. Takoj nato je prečital ukaz državnega upravnika Horthyja o razpustu madžarskega parlamenta. Po prečitavanju Horthyjevega pisma je nastalo v zbornici živahno odobravanje. Tudi prejšnji predsednik vlade Bethlen ga je odobraval. Poslanci so se nato razšli v kuloarje zbornice, kjer so živahno razpravljali o novo nastalem političnem položaju.

Opoldne je bil grof Bethlen v enourni audienci pri Horthyju, razgovarjal pa se je tudi celo uro s predsednikom vlade Gömbösem. V javnosti se pričakujejo z največjo nestrpnostjo volitve, ki bodo izvedene vsekakor po dosedanjem in ne reformiranem volilnem redu. Novi parlament se bo sestal 27. aprila.

Domala vsi madžarski listi brez izjeme pozdravljajo novo Gömbösovo vlado in poudarjajo, kako nenavadno hitro se je sedanja kriza likvidirala. V zvezi s tem naglašajo, da je hitrost pri rešitvi krize nov dokaz o neizpremenjenem zaupanju državnega upravnika v Gömbösa, kar bo znatno pripomoglo k pomirjenju političnih razmer v državi.

Ko listi pozdravljajo nove ministre, posebno naglašajo zasluge, ki si jih je pridobil novi notranji minister g. Kosma, ko je bil na čelu madžarske brzojavne agencije. Zvečer se je izvedelo, da namerava Gömbös v vseh ministrstvih imenovati državne podtajnike.

Bethlenov poraz

Budimpešta, 5. marca. AA. Po ustavi se ima novi parlament sestati najkasneje 27. aprila. Razpust parlamenta pomeni poraz Bethlena, ki more pri volitvah samo izgubiti. Volitve bo vodil Gömbös s svojimi prijatelji po programu reform, zoper katere je nastopil ravno Bethlen. Po madžarskem volilnem zakonu ima notranji minister določiti, kdaj se imajo vršiti volitve v novi parlament.

MACDONALD OBTOŽUJE NEMČIJO, DA OGRAŽA EVROPSKI MIR

Senzacionalna izjava angleškega ministrskega predsednika v londonskem parlamentu — Dejanja postavljajo na laž miroljubne izjave hitlerjevskih državnikov

London, 5. marca. d. Ministrski predsednik Macdonald je porabil večer ob predložitvi proračuna za narodno obrambo v parlamentu priložnost za izjavo o angleški oboroževalni politiki. Vojni proračun za leto 1935-36 je za 4 milijone funtov, torej približno za 10 odstotkov večji kakor v preteklem letu ter znaša v celoti 43.5 milijona funtov. Macdonald je med drugim dejal:

«Če se nam ne bo posreželo izpolniti naše moralične in drugih obrambnih sredstev, se bodo v primeru vojne naše zaloge skrčile do popolnega sestradanja prebivalstva; postala bi nemogoča medsebojna pomoč v notranosti imperija, onemogočena bi bila vsaka trgovina ter skupnosti prizadejano nedoželjno trpljenje. Če se bo nemško oboroževanje nadaljevalo v sedanjem tempu, se more računati na naraščajočo bojaznostjo njegovih sosedov in more biti celo do ogražanja miru samega. Željo po miru, ki so jo izrazili voditelji Nemčije, je angleška vlada iskreno pozdravila, toda mi moramo računati z dejstvom, da ni samo dejanska moč nemških vojnih sil, temveč tudi duh, v katerem se danes vzgaja nemški narod, vzrok čustva solončne negotovosti. Angleška vlada tudi ne more prezreti splošnega naraščanja oboroževanja po vsem svetu, v Rusiji, na Japonskem, v Zedinjenih državah in drugod. Mi moramo braniti svoje lastne interese. Če se bo karkoli kdaj pričelo kakakacija, se ne moremo več zanesti na obstoječi mednarodni ustroj kot zanesljivo varstvo proti napadalcem.

Obenem je vlada izdala tudi posebno Belo knjigo o potrebi izpolnitve obrambnih sredstev, v kateri govori v istem smislu.

Odmev v Angliji

London, 5. marca. AA. Tukajšnji politični krogi pripisujejo velik pomen vladni izjavi, s katero zahteva kredite za narodno obrambo. To izjavo tolmačijo kot nekakšen opomin nemški vladi pred Simonovim obiskom v Berlinu. Pri tem poudarjajo, da dela Velika Britanija za mednarodno pomirjenje, obenem pa tudi upošteva ponovno nemško oborožitev. Z delom za lastno varnost Velika Britanija pa istočasno ne odneha v delu za mednarodni sistem.

Mnogi listi pravijo, da je vlada sicer v neprijetnem toda neizbežnem položaju in da mora storiti svojo dolžnost. Le izrazito opozicijski listi nanadajo Macdonalda. «Ti misli» pravi da angleška oborožitev v nobenem primeru ne bo prestopila mej najnujnejše potrebe. Ni dvoma, pravi list, da za-

ostaja Velika Britanija za neobhodnimi potrebami svoje varnosti. To velja zlasti za njeno letalstvo. Vlada računa z možnostjo sporazuma o omejitvi oboroževanja, ki ga pa sedaj še ni.

Zadovoljstvo v Franciji

Pariz, 5. marca. AA. Sklep angleške vlade, da poveča svoje vojaške sile, ni presenetil francoskih političnih krogov. Glede na ta sklep britanske vlade naglašajo v tukajšnjih krogih, da nadaljujejo Velika Britanija in Francija nasproti Nemčiji politiko evropske pacifikacije, zavzeti pa morata takšno stališče, da ne bo izraz onemogočnosti sprito dejstva, da se Nemčija naglo oborožuje.

«Petit Parisien» pravi med drugim da sme britanska Bela knjiga služiti za dokaz, kako je ponovno oboroževanje Nemčije vznemirilo vso Evropo. Britanska vlada želi javno in odkrito pokazati britanski javnosti na to vznemirjenje. List misli, da je posebno značilno, ker se britanska vlada ni ponašala objaviti ta svoj dokument tik pred odhodom Simona v Berlin. S tem je London jasno namignil Nemčiji, da je trdno odločen poskrbeti z vsemi močmi za svojo varnost in da želi v duhu francosko-britanskega sporazuma sodelovanja za utrditev miru tudi z drugimi državami, pristajajočimi miru. Takšno zadržanje je izraz modre obzirnosti, proti čemu se lahko pritožujejo samo tisti, ki bi hoteli iskreno miroljubnost drugih držav zlorabljati v svoje kalne namene.

Simonov obisk odgojen

Za odgoditev je prosila nemška vlada z utemeljitvijo, da je Hitler obolel in bi ne mogel konferirati z Angleži

Berlin, 5. marca. 8. Nemški državni kancelar Hitler se je ob priliki svojega obiska v Saarbrücken, ker je bilo deževno in hladno vreme, prehladil in so mu zdravniški svetovalci, naj pazi na svoje zdravje. Zaradi tega ne bi mogel razpravljati z angleškimi ministri ob priliki njihovega obiska, ki ga pričakujejo v Nemčiji z največjim zanimanjem. Zunanji minister Neurath je zato naprosil danes angleškega poslanika v Berlinu, naj se za krajši čas odgodi obisk Simona in Edena. V berlinskih diplomatskih in političnih krogih naglašajo, da ne gre za nobeno diplomatsko bolezen in da do odgoditve ni prišlo iz političnih razlogov. Nastali položaj se ne sme nikakor spravljati v zvezo z angleško Belo knjigo, ker je po mnenju nemških političnih krogov imela nasprotno namen. Olajšati namerava pogajanja zlasti zato, ker računa z nemško oborožitvijo že kot z gotovim dejstvom. Do obiska angleških mini-

«Echo de Paris» misli, da smemo v naprej pričakovati, da bo berlinski odgovor o pakih nezadovoljiv. Zato je po sodbi lista treba pozdraviti, ker Velika Britanija ne odlašala več ukrepov za svojo varnost. List misli, da naj ta kretanja britanske vlade pokaže pristojnim krogom v Franciji, da tudi oni ne smejo več obnavljati se glede uvedbe dveletnega kadrskega roka. «Jour» pozdravlja stališče, ki ga je vzela Velika Britanija v Beli knjigi, kjer govori o solidarnosti med Veliko Britanijo in nekaterimi drugimi državami. List misli, da to stališče z drugimi besedami ponavlja danes že slavno izjavo Baldwina, po kateri je s stališča varnosti reka Ren nekako tudi meja Velike Britanije. Ta izjava britanske vlade dodaja «Jour», je nov dokaz, kako zadnje čase poklicani krogi v Londonu jasno in pravilno presojajo splošni položaj v Evropi.

«Ordre» pravi med drugim: Se pred nekaj leti se je zdelo, kakor da Velika Britanija neče ali pa ne mara vzeti na znanje velikih izprememb, ki so se kazale v Nemčiji. Danes se smejo vsi pravi prijatelji miru le veseliti, ker so tudi v Londonu začeli pravilneje presojati nekatere pojave.

Ozlovoljeni Berlin

Berlin, 5. marca. AA. Angleška Bela knjiga ni napravila dobrega vtisa v Nemčiji. «Kölnische Zeitung» pravi, da je objava te knjige izvala v Nemčiji bolesto presenečenje. Tudi drugi nemški listi se podobno izražajo.

strov bo prišlo, čim bo Hitler ozdravel.

London, 5. marca. AA. Uradni krogi za sedaj ne dajejo nikakih podrobnosti komentarjev glede na prošnjo nemške vlade po odgoditvi obiska Simona in Edena. Ti krogi samo ponavljajo, da je vzrok prošnje lahka Hitlerjeva obolenost. Za kako dolgo je obisk britanskih ministrov odgojen, se še ne ve.

V nekaterih političnih krogih mislijo, da je prošnja nemške vlade za odgoditev obiska Simona posledica britanske Bele knjige, katere vsebina je zbudila na Nemškem precejšnje nejevolje.

Pariz, 5. marca. AA. Agencija Havas poroča iz Londona: V političnih krogih spravljajo odgoditev Simonovega obiska v Berlin v zvezo z včerajšnjo vladno izjavo o narodni obrambi in s svarilom, ki je bilo v njej na naslov Nemčije. Zato mislijo, da so ugotovili nemški krogi videti v tem razlog za odgoditev obiska, da prouča med tem novi položaj.

Zanimiv volilni sestanek 7 Dolnji Lendavi

Iz Dolnje Lendave nam pišejo:

V četrtek je bil v Lendavi sestanek volivcev. Sklicali so ga voditelji skupine tukajšnjega zdravnikarja g. dr. Klara, ki se poteguje za kandidatura na listi g. predsednika vlade. Na sestanku je bilo več zanimivosti, ki jih beležimo, da se otmo pozabi.

V prvem valu navdušenja je neki ljubljanski dnevnik izuhtal, da je vsega zla na svetu kriva ta preklicana JNS. Dočim je ta list začel s svojimi razkritji šele sedaj, so nam njegovi tukajšnji naročniki in zvesti čitatelji to razkrili že pri prošlih občinskih volitvah. Govorili so tako: «Mati, mati, hudo je, da morate dati 5 jajc za 1 Din! Veste, kdo je temu kriv? Kdo neki drugi, če ne poslanec in pa vlada! In povrh nam še vero jemljejo.»

O, to rad sliši naš ubogi kmet, ki je v resnici v veliki stiski. Kaj vse bi dal naš ubogi kmet onemu, ki bi dosegel n. pr. boljše cene za živino! To vemo vsi dobro in vemo, da bodo ta gesla najbolj ugajala tudi pri bližnjih volitvah. Tako je g. dr. Klar v svojem govoru na tem sestanku poudaril, da dosedanj poslanec g. Hajdinjak ni mogel preprečiti, da ima poslanec sosednega sreza g. Benko »monopol« za izvoz živine. Ako bi tega ne bilo, bi bila živina vsaj za 2 Din pri kg dražja in on, dr. Klar, bi delal za odpravo »monopola«, ako bo izvoljen.

Tako nam je torej prvi volilni korak skupine dr. Klara pokazal s kakim načinom volilnega boja moramo računati. Čudno pa je, da so si že na tem prvem sestanku privoščili lendavski gospodje g. Benka, ki so ga še nedolgo tega prosili pomoči v borbi proti Hajdinjaku in sreskemu odboru JNS.

Nekdanja SLS je imela vedno dva obraza, enega za Beograd, drugega pa si je na dela doma pred volitve. Tega so se naučili tudi naši učenci bivše SLS. Med narodom delajo veliko opozicijsko nastojanje, ki je polno demagogije, tam na zgorja pa se kažejo v povsem drugi barvi. Kako so se zaklanjali da ne priznajo nikoli JNS in njenega programa in da ostanejo vedno to kar so bili vendar pa so sedaj pripravljani iti v volitve na program, ki je iden z njenim programom JNS.

V proglasu kraljevske vlade čitamo, da je za sodelovanje pri programu jugoslovanskega državnega in narodnega edinstva p. leg vsega drugega potrebna tudi poštenost mišljenja in iskrenost srca. Nas vevli, ak risti ki so leta 1931 odvrčali ljud od volitev in ki so bili vsi to dobro ko je bil JNS tako pogumna da je nosila odgovornost za prihodno državo v času nahušenih preizkušenj v stalni borbi organizacijam JNS in njenim voditeljem sprejemati sedaj program, ki so ga nacionalni ljudje oglašali brez strahu. Nai nam pa ne stečijo v zlo ako izražamo svoje »vome«. Agencija za senatorske volitve nas upravičuje v to.

Kandidature ministrov

Po beograjskih informacijah bo v Ljubljani kandidiral minister dr. Marušič, v Zagrebu pa ministra dr. Vrbanič in dr. Kožulj

Po informacijah beograjskih listov so že določene naslednje sreske kandidature ministrov na listi g. Jevtića: minister notranjih zadev g. Velja Popović bo kandidiral v Paračinu, svojem rojstnem mestu; minister pravde dr. Dragutin Kojić v Kragujevcu; minister za poljedelstvo dr. Dragutin Janković v Beogradu; minister prometa g. inž. Dimitrije Vujić v srezi Veliki Bečkerak in Novi Bečej. Glede kandidature ministra dr. Marušića še ni padla definitivna odločitev, v kolikih srezi bo kandidiral, vsekakor je pa gotovo, da kandidira v Ljubljani. Minister prosvete Stevan Čirić je sprejel kandidatura v Novem Sadu, ni se še pa odločil, ali jo bo sprejel tudi v svojem dosedanjem srezu Stara Pazova; minister za šume in rudnike dr. Svetislav Popović bo kandidiral v zemunskem srezu in najbrž tudi v Beogradu.

Minister za trgovino in industrijo dr. Milan Vrbanič bo kandidiral v Osijeku in verjetno tudi v Zagrebu. V Zagrebu, ki ima štiri mandate, bo kandidiral tudi gradbeni minister dr. Marko Kožulj. Minister brez portfelja dr. Avdo Hasanbegović je zadržal kandidatura v Tuzli, kjer je bil že doslej poslanec. Enako bo minister dr. Ljudevit Auer zadržal mandat v svojem dosedanjem srezu Sisku. Za enkrat se ni znalo, ali bo pri skupščinskih volitvah kandidiral tudi finančni minister dr. Milan Stojadinović, ki je član senata in je doslej odklonil vse kandidature, ki so mu bile od raznih srezov ponudene.

Na listi predsednika Jevtića bosta kandidirala tudi predsednik Narodne skupščine dr. Kosta Kumanudi in bivši minister prosvete dr. Ilija Sumenković. G. Nikola Uzunović, Boža Maksimović, dr. Milan Srđić, dr. Voja Marinković in Kosta Timotijević ne bodo kandidirali. V niskem srezu, ki ga je doslej skozi 30 let zastopal Nikola Uzunović, namerava kandidirati novouimenovani niški župan Dragiša Cvetković. Od bivših zemljoradniških voditeljev bodo kandidirali g. Uroš Stalić za caribrodski, g. Voja Lazić za moravski in Vojin Djordjević v srezu Veliko Gradište.

Cetinjski metropolit o kandidiranju svoje duhovščine

Na vprašanje, ali priporoča odnosno dovoljuje pravoslavni duhovnikom kandidirati pri majskih volitvah, je izjavil metropolit na Cetinju Gavril Dožić: «Priporočam pravoslavni svetnikom, ako kandidirajo, da kandidirajo na programu državnega in narodnega edinstva in zvestobe kralju in državi.»

Posl. Hajdinjak zopet kandidat lendavskega sreza

V nedeljo je bila v Crensovcih izredna skupščina JNS. Na skupščini so bile zastopane vse občinske in krajevne organizacije JNS v srezu, vodil pa jo je predsednik obč. organizacije JNS v Crensovcih, posestnik Skobrne, ki je po otvoritvi predlagal, naj skupščina, preden začne tako važno delo, kakor ga ima na dnevnem redu, počasti spomin tvorca naše domovine blagopokojnega Velikega kralja. Navzelo so z enotnim nutnim molkom počastili spomin na velikega vladarja.

Skupščina je nato pozorno poslušala in z velikim odobravanjem sprejela poročilo dosedanjega poslanca lendavskega sreza Hajdinjaka ter mu izreklo toplo zahvalo za njegovo res nesebično in ogromno delo, ki ga je izvršil kot poslanec. Izročena mu je bila zaupnica in brez formalnega predloga je skupščina soglasno sklenila in zagotovila g. Hajdinjaka, da zopet kandidira v dolnjelendavskem srezu. Po obširnem poročilu sreskega tajnika utičelja Horvata je bil sprejel njegov predlog, naj JNS v lendavskem srezu pozdravi odločitev predsednika kraljevske vlade, da sprejme nosilstvo nacionalne liste. Enako je bilo sklenjeno, da se naprosi nosilec nacionalne liste, naj sprejme kot kandidata za lendavski srez na svojo listo dosedanjega poslanca Antona Hajdinjaka.

Na predlog predsedujočega so bile poslance brzojavne pozdravke predsedniku vlade, ministru dr. Marušiču, banu dr. Puci in ministru n. r. dr. Kramerju.

Iz razgovorov o pripravi na volitve in o podrobnem delu se je dala razbrati velika enotnost in borbenost vseh delegatov. Sklenjeno je bilo tudi, da se pretvori sreski odbor JNS v sreski volilni odbor, kar store tudi vsi krajevni, odnosno občinski odbori JNS.

Volilni odbor za gornje-grajski srez

V nedeljo je bil, kakor smo že poročali, v Radmirju izredna skupščina gornje-grajske sreske organizacije JNS. Iz naknadnega poročila, ki smo ga o skupščini že prejeli, objavljamo še naslednje podrobnosti. Zbrali so se vsi delegati občinskih organizacij JNS, izvemski organ zanje iz smartnega ob Paki. Prisostvovali so skupščini tudi izven JNS stojičji ugledni možje, ki so bili posebej vabljani na to skupščino. Skupščino je vodil poslevoedeči podpredsednik sreske organizacije dr. Janko Rak.

Po krajši debati se je izvolil širši sreski volilni odbor, ki ga tvorijo: Remic Ferdo, Miklavc Franc iz Bočine, dr. Mejak Ervin

in Tratinč Jožef iz Gornjega grada, Podpečan Maks in Kolenc Franc iz Ljubnega, Zibovt Jakob in Voler Ivan iz Luč, Troger Jožef in Predan Franc iz Mozirja, Znidaršič Venčeslav in Brinovšek Jožef st. iz Mozirja okolice, Jezernik Anton in Jezovnik Franc z Rečice ter Robnik Franc in Ilovic Filip iz Solčave. Za predsednika volilnega odbora je bil izvoljen dr. Janko Rak. Odbor ima pravico kooptirati še nadaljnje odbornike zlasti iz vrst gospodarskih in strokovnih organizacij v srezu.

Za delegate v okrožni volilni odbor v Maribor so bili določeni Boltin Josip iz Luč, dr. Mejak Ervin in dr. Rak Janko iz Gornjega grada ter Znidaršič Venčeslav iz Mozirja.

O ostalem poteku sreske skupščine smo že poročali. Ker se je dosedanj poslanec g. Rasto Pustoslavšek odrekal ponovni kandidaturi, sta bila določena za kandidata gornje-grajskega sreza g. Anton Zehelj, posestnik in župan v Bočni, ter g. Matija Gorčar, banovinski svetnik v Mozirju.

Iz slovenjegraškega sreza

Ze včeraj smo na kratko poročali o širši konferenci JNS za slovenjegraški srez. Našemu smo prejeli obširnejše poročilo, iz katerega posnemamo: Sestanek, ki je bil v nedeljo v Slovenjgradu, je vodil predsednik sreskega odbora JNS g. Ferdo Sentjurc, navzelo pa je bil tudi dosedanj poslanec slovenjegraškega sreza g. dr. Bogomil Vošnjak. Ko je ta podal kratko politično poročilo, se je začela razprava o kandidaturah. Med drugimi so bili kot kandidati predlagani šolski upravitelj g. Leopold Kopač, delovodja velenjskega rudnika g. Martin Sovinec (ev. kot namestnik g. Kopača), dosedanj poslanec g. dr. Bogomil Vošnjak, gostilničar in posestnik g. Simon Blatnik ter posestnik iz St. Jurja ob južni železnici g. Jože Drefenik. Vendar na nedeljskem sestanku ni prišlo do končne odločitve, ker je bila večina prisotnih mnenja, naj se da delegatom občinskih in krajevnih organizacij nekaj časa, da stopijo v stike z ostalimi člani in se z njimi posvetojejo.

Izvoljen je bil nato sreski volilni odbor, ki ga tvori celokupni odbor sreske organizacije JNS in v katerega se bodo kooptirali delegati vseh nacionalnih in stanovskih organizacij v srezu. Sestanek tega odbora, ki bo končnovaljano določil kandidata za slovenjegraški srez se bo vršil dne 19. marca ob pol 10. uri v gostilni pri Jezovniku v Velenju.

Iz kočevskega sreza

Včeraj popoldne je bil v Ribnici sestanek, ki ga je sklical minister n. r. g. Ivan Pucelj in ki se ga je udeležilo okrog 250 povabljenec iz vsega kočevskega sreza. Številno se bili zastopani kočevski Nemci pod vodstvom g. dr. Hansa Arka. Na sestanku je ribniški odvetnik g. dr. Lavrič izjavil, da je tudi on s svojo skupino za podpiranje liste g. Jevtića. Izvoljen je bil sreski volilni odbor, ki se bo v nedeljo sestel v Kočevju, da sklepa o kandidaturah za kočevski srez.

Kandidatura gg. Umnika in Focka v kranjskem srezu

Včeraj smo poročali, da je bila na nekem sestanku v Kranju postavljena za kranjski srez kandidatura znanega šenčurskega župana g. Umnika, ki bi imel za namestnika industrijalca g. Focka. Kakor nam zatrjuje udeležene tega sestanka, pa na njem še ni bila postavljena definitivna kandidatura, marveč se je o tem govorilo le informativno. Predlaganih je bilo več kandidatov, med njimi gg. Umnik, Fock, dr. Semrov in drugi. Definitivna kandidatura bo določena še le na kasnejšem, večjem sestanku skupine g. dr. Sabothryja, ki bo nanj povabljen tudi g. minister dr. Marušič.

Borba za kandidatura na otoku Krku

Zagrebački »Obzor« poroča s Krka, da je nastalo tam med pristajali tamonje sreske organizacije veliko negodovanje zaradi kandidature predsednika emigrantskih organizacij iz Julijske Krajine g. dr. Ivana Marrije Čoka. Ti nezadovoljniji organizirajo posebno deputacijo, ki pojde v Beograd prosi predsednika vlade g. Jevtića, da kandidira na njegovi listi za krški srez kak domačin, ker je dr. Čok dosti premalo znan na Krku, da bi lahko zbral primeren števil glasov. V zvezi s tem se napoveduje kandidatura kapetana Prodana, ki ga pozna naša javnost kot zapovednika parobroda »Karadjordje«, v katerega se je zaletel po beograjskem sokolskem zletu italijanski parnik »Morosini«.

Kakor smo v »Jutru« že zabeležili, je bila kandidatura na otoku Krku ponudena na tudi bivšemu ministru g. dr. Grgi Andjelincu, ki pa še ni odgovoril, ali jo bo sprejel ali ne.

Vremenska nanoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Hladnejše in stalnejšo vreme. Dunajška vremenska napoved za sredo: Večinoma jasno, mrzlo vreme bo še trajalo.

Dr. Rintelen pred sodiščem

Nadaljevanje zasliševanja prič o življenju in početju dr. Rintelena pred julijskim pučem

Dunaj, 5. marca. V procesu proti Rintelenu sta bila danes najprej zaslišana bivši minister dr. Körber in državni tajnik dr. Bläss. Izpovedala sta, da so bili njuni sestanki v Rintelenu vili v Krosbachu pri Gradcu 22. julija eamo slučajni. Ob tej priliki je dr. Rintelen izrazil svoje začudenje, ker kot poslanik v Rimu ni bil povabljen k nameravanemu sestanku dr. Dollfussa in Mussolinija. Razen tega je izjavil, da ni zadovoljen z razvojem političnega položaja.

Prihodnja priča generalni tajnik v znanem ministrstvu sekcijski načelnik Peter je izjavil, da je kancelar dr. Dollfuss imel osebno nezaupanje proti dr. Rintelenu. Govoril, ki se je takrat pojavljal v Rimu, po kateri se je dr. Rintelen v Benetkah sestal s Habichtom, je dr. Rintelen med preiskavo odločno zanikal.

Prihodnja priča bivši glavni urednik »Neues Wiener Journala« dr. Walter Nagelstreck, ki je spadal v prijateljski krog dr. Rintelena, je na očitek, da je mel v Rimu tajnstvene razgovore z njim na avstrijskem poslanstvu in da je pri tem v poštev prihajale osebe imenovali je z različnimi imeni, izjavil, da se na to ne more spominjati. Dr. Rintelen mu je, ko je zvečel za svoje imenovanje za poslanika v Rimu, dejal, da hoče iti v Rim, ker je dal kancelarju dr. Dollfussu besedo in ker misli ostati lojalen. Ob tej priliki je dr. Rintelen poudarjal tudi velike zaslug dr. Dollfussa glede rimskega pakta. Priča je označil obtožbeno za krščenjskega sodalca močne desničarske politike. O stremiljenji gotove klike, ki je hotela obtožbeno spravi-

viti z njegovega mesta kot deželnega glavarja na Štajerskem, mu je bilo znano.

Prihodnja priča general n. r. Lehar je izjavil, da je skupno z dr. Rintelenom leta 1919, udušil komunizem na Štajerskem. Poudarjal je izredno veliko hrabrost dr. Rintelena.

Naslednja priča dvorni svetnik Hans Böhm, 74 letni starček, je bil v prijateljskih odnosih z dr. Rintelenom že 30 let ter je bil pri njem nekaj zasebnih tajnik. Izjavil je, da mu je dr. Rintelen nekoč govoril o nezaupanju, ki ga je imel dr. Dollfuss proti njemu. To je bilo neposredno po aferi s Kreditanstaltom, ko so proti dr. Rintelenu zelo intrigirali. Priča je opisal obtožbeno kot človeka zelo koleričnega značaja. V svojem osebnem življenju je bil obtoženeec zelo skromen. Tudi njegov finančni položaj ni bil baš rožnat.

Prihodnja priča general Karel Wagner, ki je bil tudi prijatelj dr. Rintelena, je označil obtožbeno kot moža izredne ostrosti duha in pameti. Zaradi svojega prijateljstva z obtožencem je moral na željo kancelarja dr. Dollfussa odstopiti z nekaterih važnih mest. Dr. Rintelen ni nikoli polagal posebne važnosti na to, da bi postal zvezni kancelar. Njegovo mnenje je bilo, da naj bi Avstrija iz gospodarskih ozirov stopila v dobre odnose z Nemčijo. Zaradi tega je priedral za pogajanja z voditelji narodno-socialistične stranke. Dr. Rintelen so večkrat ponudili tudi poslaniško mesto v Berlinu.

Po zaslišanju lastnika neke kavarne, ki pa ni prineslo nič bistvenega, je bila razprava odgojena do jutri ob 9. dopoldne.

Novi angleški poslanik v Beogradu

London, 5. marca. AA. Kakor poroča Reuterjev urad, govore v poučenih krogih, da bo Campbell, dosedanj pooblaščen minister Velike Britanije v Parizu, v kratkem prišel za poslanika Velike Britanije v Beogradu na mesto sira Meyricka Hendersona.

Iz veterinarske službe

Beograd, 5. marca. p. Z odlokom kmetijskega ministra je premeščen b. banskil upravn v Ljubljani Fran Baš, veterinarski svetnik pri omejni postaji v Kotoribi.

Prenovadan uvoz orja v Italijo. Beograd, 5. marca. p. Italijanska vlada je naknadno prenovovala uvoz orja za postalstvo in okras iz Jugoslavije.

Felka Druzović odhaja v Gdanek. Zareh, 5. marca. n. Znana operetna pevka Felka Druzović je podpisala pogodbo za prihodnjo operno sezono z gledališčem v Gdaneku.

Premestitve v železniški službi

Beograd, 5. marca. p. Z odlokom prometnega ministra so premešteni po službeni potrebi upravni uradniki Alojzij Franc z dolenskega na glavni kolodvor v Ljubljani, prometnik Zdenko Fenc z Rakeke v Kotoribor, strojevodja Karl Gabršik iz Velenja v Ogulin, na prošnjo pa prometnik Stefan Obal za postajenačelnika v Gornjo Radgono, postajenačelnik Ljudevit Erker iz Planine v Trbovlje, postajenačelnik Josip Markič iz Laz v Zagorje, prometnik Maks Ramor za postajenačelnika v Laze, prometnik Anton Hlebec iz Ljubljane za postajenačelnika v Planino, prometnik Rudolf Zavašnik z Vidma Krško na Zidani most, vlakovodja Ljudevit Roškar iz Zidanega mosta v Maribor.

Hud mraz v Šleziji

Vratislava, 5. marca. AA. Na Šleskem so preteklo noč zabeležili temperaturo 31 stopinj Celzija pod ničlo.

Naznanjamo žalostno vest vsem prijateljem in znanecm, da je preminul naš ljubljani, predobri soprog, oče, stari oče, gospod

LOVRO SERNETZ

upokojenec državnih železnic

Pogreb nepozabnega se bo vršil v četrtek, dne 7. marca 1935, ob 1/3. uri ulice žalosti. Zg. šiška »Vila Katinka«, poleg Aleševčeve ulice (za gostilno) na pokopališču »Sv. Križu«.

Zadušnica se bo brala dne 9. marca ob 1/7. uri zjutraj v cerkvi sv. Jerneja.

Ljubljana, dne 5. marca 1935.

Žalujoči ostali.

Naši kraji in ljudje

Učitelji na smučarskem tečaju v Delnicah

Od 4. do 24. februarja je trajal za učitelje narodnih šol smučarski tečaj v Delnicah. Prvotno je bil tečaj mišljen na Sliemenu pri Zagrebu, a se je moral zaradi neugodnih snežnih razmer preločiti v Delnice. Tečaj je razpisalo ministrstvo za telesno vzgojo naroda, ki je s tem spet lepo pokazalo, koliko pažnjo posveča napredku smučarstva. Organizacija tečaja je bila poverjena zagrebškemu zimsko sportnemu poudarstvu, ki jo je prav dobro izvršil. Odposlanec ministrstva je bil g. Polič, tehnično vodstvo je bilo poverjeno inž. Zvonku Badovincu, ki je imel tri pomočnike.

Dne 4. februarja smo se zbrali v prostorih zagrebškega poudarstva, 34 po številu zastopani so bili vsi predeli širne domovine, od Djevdjelije do Kočevja. Ko smo dobili potrebno opremo in navodila, so nam sporočili, da gremo v Delnice, kjer je edino dovolj snega. Z začetnim smerjo pogledovali skozi okno vlaka, kdaj bomo ugledali sneg. Stroj je pel svojo pesem, a o snegu ne duha ne sluha. Polagoma se je prikazala tu pa tam bela lisa. Naenkrat smo se vendar znašli sredi snega. Ko izstopimo v Delnicah, nam povedo, da je 40 cm snega in da je vsak čas pričakovati novega. Hitro smo se razmestili po stanovanjih, ki jih je preskrbel neki »Kranjec«, kakor nas vse Slovence imenujejo. V vsako hišo nekaj, saj Delničani so gostoljubni ljudje in tujski promet pri njih zadnja leta vedno bolj narašča.

Prihodnji dan se je pričelo prvo polaganje učnosti v trde noge. Pred odhodom na teren smo se postrojili v vrsto, nakar je dežurni podal raport vodji tečaja. Mnogim je pri tem zadisalo po vojaščini. Nič hudega! Razdeljeni smo bili v tri skupine. Kmalu so začetniki premagali prve križe in tečaje in vsa četa je bila zmožna letati vsaj majhne izlete. Razume se, da ni primanjlo šaljivih opazk na račun slabosti. Prvi izleti so pač prednjačili v tem. Če si se ozrl po strmini, si tu zagledal mišičastega Bosanca, ki je po svoje rotli bogove, tam visokega Dalmatinca, ki je klical svojo »Gospe mi«, seveda vse v glo-

bokem snegu! Tudi ko je ostra burja delala snežne meteže, se nismo ustrašili — šli smo delat gaz, ali kakor pravijo v Delnicah: »špuro«. V gozdovih okoli Delnic smo uživali pravi zimski čar. Krasen je na Japlenškem hribu pogled na velikanska debela smrek in jelk, pokritih s snegom. Nemalo smo se začudili, ko smo na drugi strani hriba zagledali več smučarjev, ki so vežbali kljub velikemu viharju. Ko se jim približamo, zvedo, da so tečajniki Sokolske župe Sušak-Rijeka. Vežbanje v takem vremenu so si privoščili pač samo lahko Sokoli.

Hitro so minevali dnevi in z njimi je lezla modrost smučanja polagoma v naše noge. Sem in tja se je pripetila tudi kakaj majhna nezgoda, kar pa ni nič čudnega, če se pomisli, da so imeli nekateri prvič v življenju smučke na nogah. Vsak večer je bilo malo teoretičnega pouka in predavanja — potem pa v posteljo, treba se je bilo strogo držati predpisov tečaja. Seveda so se tudi Delničanke kmalu privadile novim gostom in začeli se je skupen smuk, ki je marsikateremu tovarišu še bolj vcepil veselje do bele opojnosti.

Zadnji teden smo se selili. Znan je Mrkopalj po lepih terenih, zakaj si ga ne bi še mi malo ogledali! 14 km je oddaljen od Delnic, toda z mnogo lepšimi tereni kakor Delnice. Nepozabni bodo ostali vsakemu udeležencu dnevi na sončnem Čelimbašu ali na še višjem Maju Snega smo imeli do zadnjih dni dovolj, le dva dni je neusmiljeno deževalo. Na koncu tečaja so se še vršile tekme v smuku in teku. Da vidite, kakšne priprave so bile! Vsak je hotel čim častneje zastopati svojo babinjo! Seveda smo Kranjci ohranili sloves, ki ga uživa garda slovenskih smučarjev doma in v tujini, in smo odnesli južnim bratom vse lovoričke... Prišel je čas ločitve. Odpravljali smo se nazaj v Delnice, kjer smo imeli spravljene obleke in drugo, se preoblekli in ob veliki udeležbi simpatizerjev in simpatizerk odpravljali proti domu, z lepimi spomini in željo da bomo doma nadaljevali sami z vzgajanjem novega kadrar smučarjev. Smuk! Viče.

Versko blazen ali zločinec?

Murska Sobota, 5. marca

V soboto v zgodnjih popoldanskih urah se je razgibala vsa Sobota zaradi zločina, ki se je odigral na Lendavski cesti. Razburjenje prebivalstva je bilo veliko in vse je hitelo na gornji konec mesta, kjer je bilo prizorišče krvavega dejanja, ki je pač osamljeno v analizi tukajšnje kriminalistike.

Prav na koncu mesta, že skoro tik ob Lendavi imata svojo majhno trgovino zakonca Leopold in Šarlota Hirschl, starši tukajšnjega bančnega ravnatelja. Kljub visoki starosti (oče ima 73 let, mati 69) sta sama vodila svojo skromno trgovino. V soboto po popoldanskem odmoru je kakor običajno, g. Hirschl sam odprl trgovino. Komaj se je prav odpravil v lokal in stopil za pult, je prišel v prodajalno posestnik Karas Franc, oče dveh otrok, 46 let star, doma iz bližnjega Kroga. Zahteval je za 2 Din cigarete »Drava« in vrgel brezbržno kovance za 10 Din na pult. Hirschl mu je dal cigarete, a medtem, ko mu je odlašal drobiž, je Karas brez besede udaril z vso silo s pestjo po glavi. V naslednjem trenutku ga je že prijel za suknjo za vratom, ga potegnil preko pulta in vrgel skoro že onesvečenega starca na sredino lokala. Nato je pograbil z železne peči cilindre in začel z vso močjo udarjati po siromaku, ki se ni mogel ubraniti močnega, razbesnelega Karasa.

Na obupne klice obnemoglega starca, ki je bil že ves oblit s krvjo, je prišel v trgovino 69letna žena Šarlota. Ko jo je Karas opazil, je za hip pustil svojo žrtev, pograbil bližnji oglati stol in udaril z njim starko po glavi, da se je zrušila v krvi. Udarec je bil tako močan, da se je stol zlomil. Z odlomljeno nogo je nato Karas v enakomernih presledkih udarjal po obeh starih, dokler niso prišli sosedje in napravili konec divjakevemu početju. Sosedje je bila poklicala dekla, ki je videla krvavo dejanje skozi kuhinjsko okno. Razbesnelega Karasa so močje z lahkoto umirili, prav tako se je brez odpora vdal prihitelim orožnikom, ki so ga vkleknjenega prepeljali v svojo hišo.

Karas je dejanje mirno in brez kesanja priznal. Pripovedoval je, da so dopolnili pokopali očetu. Po pogrebu je pil nekaj vina, po obedu, pa se je še enkrat sestel s pogrebi, s katerimi je izpil nekaj brizgancev. In takrat se mu je porodil sklep,

da mora v Soboto — pobiti vse žide, ker so največji škodljivci človeštva, ki ubijajo zemsko kralje in so ubili nebeskega kralja. Vsedel se je na kolo in odbrl proti Soboti. Spotoma je srečal nekega mlinarja, kateremu je pravil, da bi se z vso silo zaletel v žida, če bi ga zdajle srečal. Kak poobj bi že izvršil spotoma, pa so bile vse trgovine v mestu zaprte, na cesti pa tudi nobenega žida ni srečal. Tako je iskajoč žrtev po drugi uri prispel pred Hirschlovo trgovino. Stopil je s koleasa, ga prislonil k zidu, šel v trgovino in mirno izvršil svoje krvavo dejanje. Židov ni škoda, pravi, prav nobenega!

Ko so ga orožniki preiskali, so našli pri njem masno knjigo in rožni venec. Sploh je bil Karas zelo pobožen, kar je razvidno tudi iz njegovega dnevnika, ki ga je dobilo sodišče v roke. V debeli skontni knjigi je zapisoval svoje misli. Knjiga je pisana po večini z modrim sviničnikom, a važnejši deli z rdečim: Skoro vsaka stran se začne z: Faljen Bojdi Jezus Kristus... Vpravi se dni je preteklo pet let, odkar je Karas napadel z revolverjem v roki svojega očeta, sestro in tasta zaradi nekaj zapuščenjskih zadev. V zadnjem trenutku so takrat preprečili prelivanje krvi.

Zakonca Hirschla ležita v soboški bolnišnici. Primarij g. dr. Brezovnik je takoj nad težje ranjenim Hirschlom izvršil operacijo, trepanacijo čelne kosti, in je odstrani več večjih in manjših kostnih drobec, od katerih je eden natrgal možgansko opno. Na glavi pa ima še druge rane. Hirschlovo stanje je kritično, a tudi pri ženi lahko pričajo starosti nastopijo komplikacije. Javnost je razburjena. Kam bodo izročili Karasa. Očitno spada bolj v blaznico kakor v kriminal.

Debeli ljudje dosežajo z vestno uporabo naravnih »Franz Josefov« grenčice izdatno izboljšanje črevesja brez vseh napora. Mnogostevnilna poročila zdravnikov strokovnjakov potrjujejo, da so tudi oni, ki bolehalo na ledvicah, protinu, revmatizmu, karnih in sladkorni bolezni, zelo zadovoljni z učinkom »Franz Josefov« grenčice. »Franz Josefov« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Za kakšno ceno bomo pokopani

Ljubljana, 5. marca

Pri založbi »Indeks« v Ljubljani, nebotičnik II/201, je pred dnevi izšla drobna knjižica »Cerkvene pogrebne določbe in pristojbine«, kakor veljajo pri nas po naredbi ljubljanskega škofijskega ordinariata z dne 15. decembra 1924 in kakor so potrjene za slovenske škofije z odlokom skupščine obredov z dne 23. novembra 1932. Naše ljudstvo, ki živi sicer v precej tesnem in aktivnem stiku s cerkveno organizacijo in ki je za gmotno stran tega svojega odnosa sicer precej nezaključeno, je o cerkvenih taksah in določbah le prav malo poučeno. Knjižica, ki jo je po avtentičnih virih spisal vseučak v cerkveno-pravnih zadevah, o čemer priča pregledna jasnost in nazornost izvajanj, bo v vsej javnosti gotovo vzbudila mnogo živahnega zanimanja in bo s pridom segel po nji sleherni človek, ki je rad poučen o pravih in zapovedih življenjskega reda, sredi katerega živi.

Ker se stvar v resnici tiče široke javnosti, podajamo v naslednjem nekaj najbolj splošnih podatkov o pristojbinah in določbah pri pogrebi, kakor jih povzemamo iz knjižice. Tako znašajo skupni stroški cerkvi, župniku, kaplanu, organistu in cerkveniku za pogreb prvega razreda Din 218,40, za pogreb II. razreda Din 156,10 (in pa sveče po dnevni ceni v obeh primerih), za pogreb tretjega razreda pa Din 49,88. Pristojbine za pogreb nedorastlih in otrok znašajo Din 98,88, odnosno Din 47,25. Pod cerkvenim pogrebom se na osnovi kanona razume: prenos trupla v cerkev, cerkveni obredi, ki se nad njim v cerkvi izvršijo in pokop na blagoslovljenem pokopališču. Če ni važnega zadržke, se morajo trupla preden se pokopljejo, prenesti iz kraja, na katerem se nahajajo, v cerkev, kjer se izvrši blagoslovitev, to se pravi, ves pogrebni obred, kakšen je določen v obrednih knjigah. Kakor med drugim navaja knjižica, se cerkveni pokop odreja samo, če niso pred smrtjo dali kakih znamenj kesanja: očitnim odpadnikom od krščanske vere, izobčenim, onim, ki so se s premišljenim namenom sami usmrtili, umrli v dvoboju ali zaradi rane, dobljene v dvoboju, onim, ki so naročili, da se njih truplo sežge in drugim javnim in očitnim grešnikom. Ker utegne imeti prepoved cerkvenega pogreba slabe posledice za vero in cerkev je v naših škofijah izrečno ukazano, da se mora dušni pastir vselej obrniti do škofa, kadarkoli bi bil glede tega v dvomu. Samovoljno ne sme župnik sam nikomur odreči blagoslovitve.

Zanimivosti potniškega prometa na obmejni postaji

Rakek, 5. marca

Skozi obmejno postajo Rakek gre vsak dan v 24 urah 16 vlakov (ekspresnih, brzih in potniških). Vse vlake spremljajo organi obmejne komisarijata do Ljubljane ali Zidanega mosta, a ekspresne do Zagreba in obratno. Razen teh prehaja tu vsak dan za Italijo 6 tovrstnih vlakov in prav toliko iz Italije. V leto 1934 je bilo po organih obmejne komisarijata pregledanih 44.990 potnih listov onim potnikom, ki so v državo prišli iz inozemstva na železniški postaji Rakek. Po državljanstvu je bilo med temi potniki:

Jugoslovenov 9512, Italijanov 8736, Čehoslovakov 3095, Nemcev 2214, Grkov 922, Angležev 2153, Američanov 1040, Avstrijcev 1997, Francozov 3070, Rumunov 4765, Madžarov 2793, Svcarijev 1145, Turkov 502, Špancev 220, Poljakov 424, Egipčanov 127, Portugalcev 71, Nizozemcev 49, Belgijcev 194, Albancev 74, Japoncev 42, Rusov-emigrantov 10, Bolgarov 1312, ostalih 515.

Na progi Rakek-Maribor je tranzitno potovalo skozi našo državo v Avstrijo 8606 potnikov, večina avstrijskih, poljskih in italijanskih državljanov. Tem potnikom so bili pri tukajšnjem komisarijatu izdani tranzitni vizumi za doplačilo takse 10 Din. Na progi Rakek-Kotoriba je tranzitno potovalo skozi našo državo na Madžarsko 18.563 potnikov, večina Madžarov in Italijanov. Vsem potnikom so bili izdani tranzitni vizumi za 10 Din v takšnih markicah. Skupno je bilo tu izdanih 27.169 tranzitnih vizumov po 10 Din, kar da vsoto 271.690 Din v takšnih markicah.

Tranzitna drzavolaka za Avstrijo in Madžarsko sta dva v 24 urah, in to vlak št. 605, ki gre z Rakeka ob 11.55 in katerega spremljajo organi obmejne komisarijata do Celja, kjer predajo potne liste tranzitnih potnikov mariborskemu organu za

Maribor in Kotoriba, a drugi vlak št. 601 gre z Rakeka ob 23.40.

Za potovanje po ostalih progah je bilo izdanih 286 tranzitnih vizumov za doplačilo predpisane takse, in to: 30 Italijanov, 19 Avstrijcev, 6 Madžarov, 2 Poljakov, 120 Rumunov, 5 Bolgarov, 26 Grkom, 25 Francozov, 4 Špancem, 4 Belgijcem, 16 Angležem, 11 Američanom, 8 Turkom, 1 Perzijcu, 3 Dancem, 1 Sirijcu, 1 Argentincu, 5 Svcarijem, 1 Čehu (emigrantu), 1 Braziljancu.

Vhodnih vizov je bilo izdanih vsega 236, po zakonu s predpisanimi taksnimi markicami, nalepljenimi na potne liste.

Potnikov, ki so šli iz naše države preko Rakeka, je bilo 46.818, in to: 10.928 Jugoslovenov, 10.941 Italijanov 3905 Čehoslovakov, 2531 Nemcev, 917 Grkov, 1335 Angležev, 1025 Američanov, 2190 Avstrijcev, 2010 Francozov, 4735 Rumunov, 2596 Madžarov, 584 Svcarijev, 424 Turkov, 340 Špancev, 358 Poljakov, 66 Egipčanov, 53 Portugalcev, 37 Nizozemcev, 209 Belgijcev, 55 Albancev, 43 Japoncev, 15 Rusov-emigrantov, 1144 Bolgarov, 417 ostalih.

Na progi Maribor-Rakek je prepotovalo z brzimi vlaki 11.361, a na progi Kotoriba-Rakek 17.301 potnik. V 24 urah vozila dva direktna tranzitna brza vlaka iz Avstrije, odnosno Madžarske v Italijo. Od teh eden podnevi, drugi ponoči.

Skupno število potnikov, ki so prepotovali našo državo skozi Rakek s predpisanimi potnimi listi, je bilo v 1934. letu 147.639.

Poleg rednih je bilo še 16 posebnih vlakov za Avstrijo, Italijo in Madžarsko s 4152 potniki.

Skozi ekspozituro tukajšnjega komisarijata v Planini je prišlo po državni cesti prvega reda v 1934. letu 7951, a odšlo 6976 potnikov in prišlo 2427 luksuznih, 429 tovornih, a odšlo 2495 luksuznih in 390 tovornih avtomobilov. Vsega skupaj: 14.927 potnikov in 5741 avtomobilov.

To so redni potniki s predpisanimi potnimi listi, a razen tega prehaja našo državno mejo na sektorju Stari trg - Rakek - Planina - Hotedersica - Ziri letno z obmejnimi kartami čez 200.000 oseb.

Dva otroka — žrtvi Gorjancev

Nenavadna družinska tragedija v snegu in samoti

Novo mesto, 5. marca.

Velika beda se je naselila med našim prebivalstvom, zlasti v podgorjanskih vaseh. Otroci nimajo obleke ne obutve, oblečeni so samo tako, da za silo pokrijejo goloto. S tako revščino se je tudi borila družina kočarja Avseca v Dolžu, kjer je več otrok, zaslužka pa nobenega. Mož je preživljal svojo družino samo z milodari dobrih ljudi. Tudi včeraj je vzel Avsec popotno palico v roke, doma pa je pustil svojo ženo, 35letno Antonijo, dve mlajši hčerki in dve starejši iz prvega zakona. Ni znano, kaj se je med njegovo odsotnostjo zgodilo doma med družino. Žena Antonija, ki je doma onstran granice iz vasi Sošice, je proti večeru vzel s seboj svoji hčerki, Tletno Reziklo in 5letno Marijo ter odšla z namenom, da obišče svoje starše.

Deklici sta bili zaviti zgolj v krpe, bosi in popolnoma shirani. Ko je prišla Antonija z otrokoma med naletavanjem snega v gorjanske gozdove, je bila že trda noč. Vsi trije so tavalili po Gorjančih, v temni noči pa so naposled zgrešili pot. Od pota utrujeni in od mraza one-

možli deklici sta pričeli omagovati, naposled sta se pa obe zgrudili. Trpeča mati je deklici vzela v naročje in je nadaljevala pot brez cilja. Ker obeh ni mogla dolgo nositi, je pustila eno ob poti, drugo pa nesla par 100 m naprej, jo pustila tam, nato pa šla po drugo nazaj. Menjaje je tako nosila hčerki, zdaj eno, zdaj drugo, dokler ni z njima dosegla v zgodnjih jutranjih urah vas Daberja.

Vsa zbežana je nato odločila umirajoči deklici v hiši posestnika Rajka, kjer so jima nudili prvo pomoč, a žal je bilo vse zaman. Siroti sta takoj po prihodu v hišo izdihnila. Trupeli obeh nesrečnih deklic so prepeljali v tamošnjo mrtvašnico, kjer čakata na obdukcijo, ki jo je odredila sodna oblast, da se ta tragični dogodek vsestransko pojasni. Mater Antonijo so orožniki davi prepeljali v preiskovalni zapor, da ugotovijo, iz kakšnih razlogov se je podala na pot v tako mrzli noči z otrokoma preko Gorjancev. Ta edinstveni dogodek v našem kraju je vzbudil med ljudmi splošno pomilovanje pa tudi začudenje.

Poglavja iz kriminalne kronike

Roparski napad na gozdu na Dolenjskem

V okolici St. Vida pri Stični sta dva neznanca razbojnika izvršila roparski napad, ki je po pravici vznemiril vse prebivalstvo dolge noč. V soboto je malo pred večerom šel po zapuščenih, samotnih pespiti skozi gozd proti Hraslovcu v šentvitski občini krošnjar Janez Boštjar iz Migonja. Spotoma sta se mu pridružila dva mlada neznanca, prvi okrog 24 let star, majhne postave, okroglega črnega obraza in črnih las, drugi pa malo starejši, veliko močnejši, slabe postave in rjavih, pristrženih brk. Oba eta bila oblečena v precej ponošeni, raztrgani obleki, a starejši je nosil tem usnjat, precej oguljen suknjič in enako čepico. Sredi globokega gozda sta neznanca iznenada planila po krošnjarju in mu s silo iztrgala listnico, v kateri se je nahajal ves izkupiček njegove težke, naporene trgovine, 1386 Din. Nato sta pobegnila. Orožniki, ki so takoj uveli skrbne poizvedbe za napadalca, dosegli se niso odkrili za njima prave sledi. Po vsej priliki sta razbojnika doma od nekod pri Ljubljani, ker ju je v razgovoru s krošnjarjem izdaljo ljubljanskega narečje.

Se ena iz albuma Franceta Omerze

Seznam kriminalov, ki ga skrbno zbira policajska oblast v žandarmerijske postaje po vsej nekdanji Spodnji Štajerski in že tudi po nekaterih krajih nekdanje Kranjske po sledi za latinsko tolpo Franceta Omerze, se nikakor neče zaključiti. Francet Omerza, ki se zmerom uživa vse blagostne svobodnega solca, pa tudi neče odnehati, da bi se lahko polegla njegova vionilska slava in čast. Kakor poroča najnovejša ovadba žandarmerijske postaje iz Celja, je Omerza proti koncu februarja v celju s svojimi sodelavci v stanovanju dr. Selaka na Miklavževem hribu in pobral za cel kup posteljnine in obleke. Nakradeno blago je odnesel v udobnem usnjatem jrvnem kovčku, po vrhu pa je vzel a seboj tudi steklenico olja za oroz, brez katerega bi Omerza seveda težko vršil drzne vionilske posle po vsej deželi.

Kmečko hišo so opleni tatovi

Posestnica Helena Jurgec na Rakovskem vrhu pri Koracičah je za časa svoje odsot-

nosti imela v hiši prav nezaželjen obisk. Neki malopridneži so se vtihotapili v hišo, ki je eno noč ostala neobdružena, in odnesli skoraj vse, kar se je pač dalo odnesti: med drugim dva ženski obleki, nekaj ruh in blazin, nekaj poreclanastih lončkov z rožami in krožnikov, dve steklenici bučnega olja, staro stensko uro z uteži, iz kleti pa še okrog 60 kg masti in mesa ter 50 litrov šmarnice. Tatovi seveda tudi niso pustili pri hiši moškega koleasa »Styria« a tovarniško številko 1909 in z evidenčno tablico 2616, a iz skrinje so nesrečni gospodinjci pobrali tudi vso njeno gotovino. V teh razmerah, ko kmečkemu gospodarju niti pri sreči in dobri letini računi ne tečejo gladko pomeni ta latinski obisk za Jurgečeve zelo hud udarec.

Umora osumljeni

Ivan Polenik pobegnil

Celje, 5. marca

Dne 22. februarja smo poročali, da je bila 18. februarja popoldne umorjena 69letna prevzitarica Elizabeta Repčeva pri Sv. Jakobu pri St. Juriju ob juž. žel. V zvezi z umorom sta bila aretirana sin umorjene, posestnik Adam Repc in njegova žena Franciska ter izročena okrožnemu sodišču v Celju. Osumljenca se vedno tajita krivdo.

Umora je nujno osumljen Ivan Polenik, rojen 22. decembra 1902 v Mislinji in tudi tja pristojen, nezakonski sin Katarine Polenikove. Polenik se je v zaporu seznanil z Adamom Repcem in je v zadnjem času stanoval pri Repcu. Po umoru je pobegnil in ga še ni uspelo izslediti.

Za Polenikom je izdana tiralica. Bil je letos sredi januarja izpuščen iz kaznilnice. Takrat je nosil brke, zdaj pa je gladko obrat. Je visoke postave, kostanjavih las, na sebi ima temen suknjič in temen telovnik ter hlače, povezane z ovijalkami. Če bi kdo kaj vedel o Poleniku, naj to takoj javi na bližnji orožniški postaji ali pa policijski stražnici.

KULTURNI PREGLED

Milan Skrbinšek in naše gledališče

I.

Milan Skrbinšek je v našem gledališkem svetu ena najizrazitejših osebnosti. Naj igra ali režira, povsod občuti njegove svoje poteze, vedno daje kot pravi umetnik samega sebe.

V čem so poglobitve značilnosti njegove osebnosti? Igralec, ki tolikanj zajeza iz sebe, nehoti odpira pogled v svojo duševnost. Čemu si izbira prav take in take vloge, čemu je najboljši v vlogah, ki imajo odločno psihološko značilnost, čemu ne more nikjer kljub vsem igralsko stvarjalnim sposobnostim zatajiti samega sebe? V tem je skrivnost vsake osebnosti, te nedeljive in enkratne enote. — Najsplošnejša značilnost Skrbinškove osebnosti je stroga odmerjenost njegovega vnosa izraza. Glas, mimika, geste, vse kaže neki resolutni ton. Predstavite si ga v katerikoli vlogi, povsod odkrivate strogo odmerjenost in ostrino njegovega izraza. Grafično bi ponazoril osnovno linijo Skrbinškove osebnosti z oglato pisavo. Pri drugem igralcu si lahko predstavite okrogle oblike, lahne prehode, vse polno odtenkov, zabrisane tone: pri Skrbinšku je

vse oglati, izrazito, ostro. Za temi vnanimi znaki slutimo človeka močne volje, a volja nosi bujne tokove čustev in razuma. Nad vsem nagnostim in emocionalnim pa vendar prevladuje cenzura kritičnega uma. Zato Skrbinšek doseže tako popolnost v tipih, ki jih najbolj označujejo močna volja ali kritični um. Z druge strani je za tako duševnost značilen nagib k tragičnosti, k sarkazmu in ironiji. Skrbinšek ni »lehak« duh, zato tudi njegova igralska umetnost ni »lahka«, Ibsenove in Strindbergove severnjaške osebnosti, renesančni liki Shakespearea, intriganti baročne drame, duhoviti ciniki moderne problematične drame, Cankarjeve iz razočaranja in upora porojene osebnosti, to so vloge, v katerih se Skrbinšek najbolj razvija. Za svojo 25letnico si je smiselno izbral Shylocka iz »Beneškega trgovca«, tega zagrenjenega, a resolutnega Judo, kaznuista in dialektika iz ghetta, ki kriči od notranje bolesti takrat, ko se mora smejati.

Skrbinšek ima kot igralec in režiser za seboj že četrto stoletje. V naših razmerah to ni malo, zlasti če upoštevamo, da je

Skrbinšek tisti gledališki človek, ki vso reč vzame resno in ki z bistrim umom nenehoma rje po površje stvari, tja, kjer se mnogi drugi zadovoljujejo z ble-

ščim in sleplimim videzom. Skrbinšek je eden prvih naših igralcev — intelektualcev. V gledališče ga ni zanesla samo nadarjenost, ki je kajpak nujen pogoj, »zrake«, od katerega živi teater, marveč tudi zavestna volja, da zastavi za njegov napredek svoje intelektualne sile. Skrbinšek je eden naših igralcev — teoretikov, mož, ki se ni zadovoljeval s samim instinktom, marveč je vedno skušal po znanstveni poti prodreti — ne k bistvu čistega stvarjalnega dejanja, ki je tajna osebnosti, marveč k tehniki in estetski kulturi izraza, k problemom dramaturgije in odra.

Izobrazba in osebna kultura sta Skrbinškovega prirojenemu talentu pripomogla do polnejšega izživetja. V naših razmerah pred 25 leti je Skrbinškov vstop v vrste slovenskih igralcev pomenil smelo, toda kulturno pomembno osebno dejanje.

Po petindvajsetih letih lahko Milan Skrbinšek mirno gleda na pot, ki jo je prehodil.

Vprašal sem ga, kako je prišel k teatru in kateri vzori so vplivali na njegovo odločitev.

— Gledališče mi je v krvi že od zgodnje mladosti, — je odvrnil. — V Mariboru, kjer sem preživel otroška leta, je bilo vse

polno takih vplivov: Otroško gledališče sinov hišnega gospodarja — milijonarja v Milinski ulici, selitev iz sobe na oder v vrto za hišo, ločitev od marionet, namesto katerih smo igrali otroci sami. Oče in mati sta nastopala na odru »Del. bralnega in pevskega društva Maribore. Z galerije mariborskega gledališča sem gledal prvo gledališko predstavo — pantomimo »Oberammergaußpiela« — Kristovo trpljenje. Napravil sem si Gašperčkovu gledališče, sam narisal figure in jih izrezal iz lepene, sam spisal besedilo, sam igral: takrat mi je bilo enajst let. — V Ljubljani sem kot trinajstletni realce dramatisiral, režiral, igral in druge učil v »Dijaškem diletantskem društvu«. Sprva smo imeli oder v domačem stanovanju, potem na Počivalnikovem dvorišču v šentpetru. Med potnicami je moj ansambel gostoval v Brezicah. Takrat sem igral Spaka v »Desetem bratu«, Nandeta v »Rokovnjačih«, rih-tarja v »Divjem lovcu«. Bilo mi je osemnajst let, ko sem pisal drame, dramatisiral, risal, kot samouk igral klavir in gosli ter »komponiral«. V družini smo imeli mešan zbor in peli tudi očetove kompozicije... Po maturi in vojaškem letu sem po očetovi želji vstopil na tehniko in potem preselil na univerzo, da bi bil po literaturi bliže gledališču. Po enoletnem visokolesnem študiju na Dunaju sem vstopil v tamošnjo dramatično šolo Otto. V marcu

Pri menstrualnih težavah

migrani, nevarnosti in vseh vrst bolečin učinkuje naglo in zanesljivo

ALGOCRATINE

Izdaje E. LANCOSME, Pariz
Dobiva se v vseh lekarnah.
Ogl. reg. pod 2573 11. XII. 1933

Utrikacije v naravnih, pri tren ribnikih in na Volčetu Zlati ob Treh ribnikih je bila razsvetljava že nujno potrebna, saj je tam, kjer je bila svetloba, tam je bilo dobrodošlo zavetje temnim elementom. Da se more elektrifikacijski program tudi v košarici občini dovesti izvršiti, gre prvenstveno na zasluga prizadevanja župana Janžekoviča in podžupana Čerina.

a— Grob pri grobu. Umrla so: V Smetani 40 let. — V porodnišnici 16letna Katarina Letnik, v splošni bolnišnici delavca žena Marija Kerčič, 38letna gospodarstvenica Marija Kralj, v splošni bolnišnici 64letna Alojzija Lukšič-Starčević. Žalujemo naše iskrene sožalje!

a— Usoden ogenj v listnjaku. Okoli polnoči je nastal požar v listnjaku posesti Matije Mara v Moravcih pri Mali Nedelji. Odot od ognja prešel na gospodarsko poslopje ter uničil hlev in svinjak. Kako je nastal požar, se ni točno dognalo.

a— Kemična preiskava drobovja. V Kamensku je umrla 76letna prevzitarica Marija Kralj. Zaradi govorice, ki so nastale v zvezi z njeno smrtjo, je posebna komisija trupo pokojnice raztešila in poslala drobovje ljubljanskemu kemičnemu inštitutu v preiskavo.

a— Kazen zaradi dolgh prstov. 50letna Julijana M. je kradla na stojnici na Glavnem trgu mesarju Waitzlu meso in mu povzročila škodo v znesku 600 Din. Sodišče jo je večeraj obsodilo na šest mesecev strogega zapora. Julijana J. je že kaznovana. — Zaradi raznih tatvin je bila obsodjena večeraj tudi 22letna brisavska vajenka Augusta M. Novembra je bila izgnana iz Avstrije in prisila v Ribnico na Pohorju, kamor je pristojna. ... na ji je napela sobo in ji plačala tudi hrano Augusta M. ni bila s tem zadovoljna. Hotela je priti do denarja in je jemala in kradla, kar j je prišlo v roke. Večeraj so jo obsodili na štiri mesece in 15 dni zapora, pogojno za tri leta.

Iz Kranja

a— Kolo jugoslov. sester, podružnica Kranj, ima svoj letni občni zbor v nedeljo 10. t. m. dopoldne ob 10 v zbornici dekliške šole z običajnim sporedom Odbor.

Iz Trbovelj

a— Zadruga elektrarna Trovne sporoča svojim članom, da ne bo električnega toka 7. t. m. od 6 ure zjutraj do 19. v rajonu Loke in Retje.

Iz Ptuja

a— Pogreb žrtve železniške nesreče. V nedeljo so spremili k zadnjemu počitku železniškega zavrtača Zorca Avgusta. Pokopali so ga na ptujskem mestnem pokopališču ob veliki udeležbi tovarišev železničarjev. Zlati je bila velika udeležba iz Pragerskega Poslovlne besede je spregovoril tovariš iz Pragerskega, ptujski železničarski pevski zbor pod vodstvom učitelja g. Kafola pa je zapel žalostinko »Vigrede«. Direkcijo železnice sta zastopala kontrolor g. Petrovič in postajni načelnik g. Hec.

a— Kino bo predvajal v sredo in četrtek ob 20 film »Moje hrenovanje si ti!« Predigra Paramountov tehnik.

a— Ribe in slanike na pepelnico sredo pri Berliču.

Sokol

Sokol I. Ljubljana Tabor V stalnem napredku, ki ga zasledujemo pri sokolskem delu, vzbudi vsaka novost pozornost četu. Je samo odraz našega stremjenja Povsod, posebno pa v telesni vzgoji, išče mo vedno načinov, ki bi poživili naše delo, nove poti, ki naj nam odpro možnosti delovati na še širši podlagi. Zvest temu stremljenju je sklenil prednjaški zbor našega društva pritegniti v okvir telovadbe nov pripomoček — masažo. Samostojni tečaj, ki je obravnaval ta predmet in je bil dosedaj edini tovrstni po naših društvih, se je vršil v dneh 13. 22 in 25 p. m. pod vodstvom br. dr. Minafa. Predavatelj je obdelal masažo najprej teoretično, kjer je predvsem utemeljil njeno potrebo in njen vpliv na posamezne skupine mišic. V praktičnem delu, ki je bil usklajeno za brate in sestre, pa so udeleženci po predhodnem navodilu br. predavatelja sami poizkušali različne načine masaže. Tečaj, ki je bil namenjen predvsem članom prednjaškega zbora, je dosegel popolnoma svoj namen, saj je pokazal, da vlada za masažo veliko zanimanje in da nam je v telovadbi neobhodno potrebna, ako hočemo res vsestransko skrbeti za svoje telo. Ob zaključku tečaja se je br. načelnik zahvalil br. dr. Minafu za trud in ga prosil, da se v kratkem ponovno odzove povabilu in priredi nepotrebna predavanja o masaži tudi za širši krog bratov in sester.

Dramski odsek Sokola Vič ponovi v nedeljo 10. t. m. ob 20 v Sokolskem domu izvrstno spevniško »Kakor stari tako mla die« v režiji br. Viktorja Ambroža in s sodelovanjem sokolskega orkestra. Ker je že pri premieri zmanjkalo vstopnic in vlad, da se sedaj veliko zanimanje za spevniško nastop, pa so vsakdo preskrbeli vstopnico pri br. leločniku v Rožni dolini in v Sokolskem domu.

Sokolska Mesarykova proslava bo drevi ob 20 v veliki dvorani Sokolskega doma na Taboru z izbranim sporedom. Vse članstvo in naraščajoči ljubljanski in okoliški sokolski društva naj se udeležijo proslave velikana Slovana brata Masaryka v čim večjem številu prav tako pa pridruženemu občinstvu in krogu s prijatelji. Tudi ostala javnost k proslavi vladno kablenski Druge vsi na sokolski Tabor Zdravo! Zup na uravna!

Sokolska župa Kranj priredi kakor že prejšnja leta letno prosvetni dan 17. t. m. v Kranju. Dopoldne bo zbor prosvetarjev popoldne na skupni koncert, ki ga bo odhajala spet ljubljanska radiopostaja.

Gospodarstvo

Letno poročilo Narodne banke

Za redni občni zbor delničarjev Narodne banke, ki bo 10. t. m. v Beogradu, je Narodna banka že izdala svoje letno poročilo, ki prinaša zanimiv pregled gospodarskega razvoja naše države v preteklem letu. Poročilo najprej navaja, da živimo v dobri politični in gospodarski prenovi, ki v znatni meri vpliva na vse gospodarsko življenje. V čisto gospodarskem pogledu je danes povsod na svetu na prvem mestu vprašanje valutne politike, ki v znatni meri vpliva na razvoj svetovnega gospodarstva. Najznačilnejši dogodek v svetovnem gospodarstvu je bil lan' stabilizacija ameriškega dolara na bazi 50/06 odst. prejšnje zlate vrednosti Češkoslovaška je devalvirala svojo valuto za 16,66 odst., Avstrija pa je lani v aprilu priznala razvrednotenje šilinga za 21,28 odst. in je v tem razmerju valorizirala podlago novčanične banke.

V vseh državah se opaža prizadevanje, da se olajšajo pogoji za kreditiranje in za znižanje obrestne mere. V velikih zapadnih državah so na dnevnem redu konverzije državnih posojil. Pri nas so na žalost take konverzije težko mogoče, zlasti konverzije naših zunanjih posojil. V tem pogledu so finančno močne države v mnogo boljšem položaju. V ostalem pa je obrestna mera tudi pri nas občutno nazadovala.

V večini držav je bilo lani opažati zboljšanje v industrijski produkciji, deloma tudi v zunanji trgovini. Obseg naše zunanje trgovine se je lani povečal za 10 odst. pri tem pa znaša še vedno le 51 odst. povprečne vrednosti zunanje trgovine v letih 1928-30. Donos žetve je bil v povprečju lani za 9 odst. večji nego v prejšnjem letu, predvsem zaradi rekordnega pridelka kornuza.

Ljubljanski proračun

Predlog za povišanje občinskih trošarin in uvoznin.

Finančni odbor mestnega sveta je te dni nadaljeval svoje proračunske seje in je s svojim delom v glavnem že končal. Prvotno nameravano povišanje občinske doloake na neposredne davke, gostaišcine in vodarine je bilo definitivno izbrano. Glede doloake je bilo načelno sklenjeno, da se glede na povišano osnovo, zlasti pri pridobitni, doseže znižanje od dosedanjih 50 na 45 odstotkov. Tudi prejemki mestnih uslužbenec ne bodo znižani. Ker pa letošnji proračun hudo obremenjujejo novi znatni izdatki (tramvaj), o čemer smo že poročali, bo treba najti več je dohodke pri trošarinah. Na podlagi doseženega sporazuma med mestnim dohodarnim uradom in Združenjem trgovcev je bil sestavljen predlog za povišanje nekaterih postavk mestne trošarinske in uvozninske tarife, ki naj prinese finančni efekt v višini 2 in pol milijona Din. Po tem predlogu za spremembo trošarinske, odnosno uvozninske tarife naj bi se spremenile naslednje postavke:

Trošarina na klanjo živino naj se poviša na teleta do 250 kg od 10 do 12 Din za glavo, na govejo živino od 250 do 350 kg od 12,50 na 20 Din, na govejo živino preko 350 kg do 400 kg na 30 Din in pri teži preko 400 kg na 35 Din na glavo. Trošarina na mlade prašiče od 10 do 60 kg naj se poviša od 8 na 12 Din za glavo, v teži od 60 do 100 kg od 15 na 20 Din in v teži preko 100 kg od 15 na 30 Din za glavo. Trošarina od smokev in rozin naj se zniža od 2 na 1 Din za kg, na suhe gobe pa od 1 na 0,25 Din za kg. Zaradi zaščite ljubljanskih pekov, ki plačujejo vse mestne davčine, naj se poviša trošarina na uvožen kruh in slično pecivo od 0,06 na 0,25 Din za kg.

V tarifi za uvoznino naj bi se spremenile naslednje postavke: na paličino, valjano in lito železo ter jeklo in traverze od 1 na 2 Din za 100 kg, na glasila od 1 na 2 Din za kg, na radijske aparate od 2 na 4 Din, na fotografske aparate od 3 na 6 Din in na šivalne stroje od 1 na 2 Din za kg; na osebne avtomobile, tovrstne avtomobile in avlobuse od 2,0 na 400 Din za vsak voz; na motorna kolesa od 100 do 200 Din za motorno kolo; na bicikle in otroške vozičke od 2 na 4 Din za kg.

Nadalje naj se zviša uvoznina na galoše in drugo gumasto obutev od 3 na 5 Din za kilogram na olja za mazanje in tehnične vrste, terpentini, firnež in laneno olje od 5 na 20 Din za 100 kg; na cement od 1 na 3 Din za 100 kg; na časopisni, pisalni, risalni in zavojni papir pa od 3 na 6 Din za 10 kg. V zaščito ljubljanskih tiskarn naj se poviša uvoznina na tiskovine vseh vrst, po slovne knjige, zvezke, slike, razglednice in knjige od 0,50 na 1 Din za kg (časopisni in periodične revije so proste uvoznine).

Postavke uvozninske tarife, ki se tičejo tekstilnega blaga in manufaktur, naj se vse povišajo tako in pr postavka za tkanine in pletenine iz bombaža na obrabice, priproste robe itd. od 0,25 na 0,50 Din za kilogram na tkanine iz volne in polvolne pa od 0,25 na 3 Din za kg, na bombaže prešte odeje od 4 Din na komad na 3 Din za kg, na gotove obleke iz bombaža od 3 na 8 Din za kg in na gotove obleke iz volne od 3 na 12 Din za kg (s povišanimi teh postavk za gotove obleke naj se zaščiti domaća krojaška obrt) v postavki za usnje se ukinje nižja tarifa za industrijo. Uvoznina na usnjene čevlje naj se poviša od 3 na 6 Din za kg na gumbe od 5 na 7 Din za kg, na ščetke in krtače čopiče, metle in podobne od 0,25 na 0,50 Din za kg, na izdelane krznar-ko blago od 2,5 odoeno 10 na 20 Din za kg, na parfume, štal za ustnice, barve za lase in kremu za lepoteenje od 5 na 20 Din za kg, na ostala kožmetična sredstva pa od 5 na 7 Din za kg, na anti septična sredstva in obvezila od 0,50 na 1 Din za kg, na dozirana zdravila in zdravila specialitete od 2 na 5 Din za kg, na kemikalije za industrijo soli in kiline od 0,05 na 0,10 Din za kg, na suhe robo in slične blago od 0,25 na 0,50 Din za kg, na papir, bišče od 0,50 na 0,70 Din za kg, na tabake, bišče od 0,70 na 1 Din za kg, na furnirje od 0,50 na 3 Din na vezane plošče od 0,05 na 3 Din za kg, na pekar-ke izdelke od 0,10 na 1 Din za kg, za keramične izdelke od 0,15 na 0,20 Din za kg, na vratar-ke sirovine od 0,10 na 0,20 Din za kg, in na vrvarske izdelke od 0,25 na 0,50 Din za kilogram.

Povečanje prometa

Tudi obseg prometa se je lani pri nas povečal. Razvoj železniškega in rečnega prometa v zadnjih letih nam kaže naslednja zanimiva primerjava:

promet:	1932	1933	1934
železniški (štev. natov. vag.)	1.427.780	1.378.250	1.401.700
rečni (število natov. šlepov)	1.664	2.087	2.705

Železniški blagovni promet je po številu natovornjenih vagonov do l. 1933 stalno nazadovail, lani pa se je povečal, toda le za 1,7 odstotka, v znatno večji meri pa se je dvignil rečni promet, in sicer v zadnjih dveh letih po številu natovornjenih vagonov za 60 odstotkov, po prevoženih kilometriških tonah pa se je skoraj podvojil (od 356 milijonov prevoženih kilometriških ton v l. 1932 na 707 milj. v lanskem letu).

Denarni promet

Čekovni promet se je pri Poštni hranilnici lani povečal od 61 na 62,4 milijarde Din. Skupni promet na zirovni računih pri Narodni banki je sicer nazadovail od 53,4 na 45,1 milijarde Din, vendar je treba tu upoštevati tudi promet po gotovo uvedenih tekočih računih v srebrnem denarju, (te račune imajo metnik zirovni računov). Na teh tekočih računih v srebrnem denarju je znašal lan' promet 141 milijarde Din, tako da je znašal skupni promet imenikov zirovni računov 60,1 milijarde Din, torej znatno več nego v prejšnjem letu.

Hranilne vloge so znašale pri vseh bankah in hranilnicah na dan 1. decembra lanskega leta 9180 milijonov Din, to je za 118 milijonov Din več nego pred enim letom. Seveda pa je to povečanje le posledica namakanja vloz pri državnih zavodih, medtem ko so vloze pri privatnih zavodih nadalje nekoliko nazadovale.

Gospodarske vesti

Podražitev sladkorja. Ob koncu lanskega leta so prišle v zvezi z razidom sladkornega kartela popuščati cene sladkorju, zlasti v Vojvodini. Upravičeno smo pričakovali, da bo kmalu tudi v nadrobni prodaji sladkor cenejši. Toda nižje cene niso dolgo trajale. Tvornice, ki so po večini last ino zem koga kapitala, so cene znova dvignile in napovedujejo nadaljnje dvigvanje. V celoti znosa oviranje v zadnjem času v trgovini na debelo 1/20 do 1/30 Din pri kilogramu. Glasilo zagrebškega Saveza trgovskih združenj »Trgovski Vestnik« ostro kritizira to postopanje tvornic, zlasti pa dejstvo, da pri tem sodelujejo tudi tri državne tvornice sladkorja. Lani je sladkorni kartel prenehal obstajati in sedaj obstoja le Zemaljski savez sladkornih tvornic, ki mu je naloga, ščititi skupne interese sladkorne industrije. Pričakovanje, da bo razpustil kartel ugodno vplival na trg in da bo imel za posledico znižanje cene, se ni uresničilo. List je mnenja, da sladkorni kartel pod nekakim plaščem znova dviga glavo na škodo vsega naroda. Zato apelira na kraljevsko vlado in njenega predsednika gosp. Jevtiča, da temu pateranju sladkornih tvornic, ki so kartelirane (želudi ne de jure, pač pa de facto) napravi energičen konec, ker široki sloji naroda ne prenesajo nadaljnje obremenitve, nasprotno je treba stremeti za tem, da se sladkor poceni v nadrobni prodaji na ceno izpod 10 Din. Posebno se obrača list na trgovskega ministra dr. Vrbaniča in kmeljkkega ministra dr. Jankoviča in poziva vsa trgovska združenja v državi, da proti podražitvi odločno protestirajo.

Pred pogajanjmi z Italijo. Kakor poročajo iz Beograda, je načelnik ministrstva za trgovino in industrijo g. Milivoj Pilja, ki se je mudil v Münchenu pri pogajanjih z Nemci, takoj po povratku pričel s pripravi za trgovinska pogajanja z Italijo, ki so glede na spremembo italijanske trgovinske politike in na uvedbo uvožnih omejitev zelo nujna. Italijanska vlada je že poslala naši vladi poziv, da pošlje delegata cijo za pogajanja zaradi sklepanja trgovinske pogodbe na bazi kompenzacij. Pogajanja z Italijo se bodo začela najbrž sredi tekočega meseca. V naših gospodarskih krogih vlada za te pogajanja največje zanimanje.

Zaključeno zasedanje nemško-jugoslovenskega stalnega odbora. Kakor je že znano, se je 20. februara začelo prvo zasedanje nemško-jugoslovenskega stalnega gospodarskega odbora, in sicer v Münchenu. Kot organ obeh vlad ima omenjeni odbor nalogo stalno zasledovati razvoj mednarodnih gospodarskih odnosov, skrbeti za neovirano izvajanje trgovinske pogodbe in drugih gospodarskih dogovorov. Nadalje je njegova naloga odstranjevati težave in s smotrenim in vzajemnim stremljenjem gledati da se medsebojni gospodarski promet še bolj poveča. Ta pot je imel odbor pred vsem nalogo odstraniti ali vsaj ublažiti tiste ovire, za naš izvoz, ki obstojajo zadnje čase v klirniškem plačilnem prometu. Glede tega je bilo doseženo znatno izboljšanje. Obenem so proučili tudi vse ukrepe, ki bi mogli v bodoče pripomoči k boljsemu funkcioniranju klirning med obeh državama. Jugoslovenski odsek stalnega gospodarskega odbora je končal svoje delo 1. t. m. in se je takoj vrnil v Beograd.

Padanje dolara in funta. Nazadnjač tendenca angleškega funta se je zadnje dni še poostрила in vzbujala v svetovnih finančnih krogih že precej vznemirjenja. Funt je dosegel že nikoli doseženo nizko stanje, saj je danes v Curihu notrial le še 14,43 nasproti 14,74 preteklo soboto in 15 pred enim tednom. V Parizu zatrujejo glede na ta padec funta, da ga angleški valutni intervencijski fond celo podpira. Vzpostredno s funtom popušta tudi dolar, ki je bil pred tedni še zelo čvrst, tako da so bile prenešene zaradi izravnave znatne količine zlata iz Evrope v Ameriko. V evropskih finančnih centrih se znova pojavlja vest, da bo Roosevelt izkoristil obstoječe neoblastilo in da bo nadalje znižal zlato vrednost dolara od 50 na 50 odst. prejšnje zlate vrednosti dolara.

Borze

5. marca

Ljubljanski borz je bil danes orien- elni tečaj za devize Curih (ki je bil nekaj mesecev nespremenjen na višini 1421 01 do 1428 08) povišan na 1423 io 1430 07. Te povišanje je posledica precejšnje okrepitve švicarskega franka v zadnjem času v

primeri z drugimi valutami. Če bi nadalje držali fiksno relacijo s švicarskim frankom, bi se morale tudi pri nas vse devize poceniti. Angleški funt je tudi danes intervalutarno popuščal in je dosegel novo še nedoseženo nizko stanje. V privatnem klirningu so notirali avstrijski šilingi nespremenjeno 8,25 do 8,35. Tudi v privatnem klirningu je angleški funt popustil za več točk in se je v Zagrebu trgoval danes po 217 55 (večeraj 222). V ostalem je bil v Zagrebu promet v grških bonih po 30 in v avstrijskih šilingih po 8,30.

Na zagrebškem efektom tržišču je vojna škoda za malenkost popustila in se je za kaso trgovala po 378 in 379 (v Beogradu po 382 in 380). V ostalih državnih vrednotah ni bilo prometa, zaključki pa so bili v delnicah PAB po 260 in v delnicah Trboveljske po 123.

Devize

Ljubljana. (Z višeto premijo 28,5 odstot.) Amsterdam 2965,61 — 2980,21, Berlin 1761,62 — 1772,42, Bruselj 819 20 — 828,25, Curih 1423,00 — 1430,07, London 205,52 — 207,57, Newyork 4296,28 — 4326,56, Pariz 289,00 — 290,21, Praga 183,11 — 184,21, Prst 365,42 — 368,54, Avstrijski šiling v privatnem klirningu 8,25 — 8,35.

Curih. Beograd 7,01, Pariz 20,30, London 14,48, Newyork 309,8750, Bruselj 71,90, Milan 25,575, Madrid 42,05, Amsterdam 208,40, Berlin 123,80, Dunaj 57,10, Stockholm 74,65, Oslo 72,65, København 64,65, Praga 12,8750, Varšava 58,8250, Atene 2,92, Bukarešta 3,05.

Elekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 377 — 380, za mare 380 bl., za april 378 do 380, za maj-julij 380 bl., 7% investicijsko 74 — 76,50, 4% agrarne 46 den., 7% Blair 66 — 68, 8% Blair 78 bl., 6% begluške 65 do 66,50, delnice Priv. agrarna banka 262 do 264, Trboveljska 120 — 125, Beograd. Vojna škoda 379,50 — 380 (382, 380), za mare 379,50 — 380,50 (880), 7% investicijsko 76,50 — 77, 4% agrarne 48 do 49, 6% begluške 66 — 66,25 (66,50), 7% Blair 66,50 bl., 7% Drž. hipotekarna ban-

NARODNO GLEDALIŠCE U LJUBLJANI

DRAMA. Začetek ob 20. Sreda, 6.: Praznik cvetočih češenj. Sreda, Četrtek, 7.: Sluga dveh gospodov. A. Pešek, 8.: Zaprti.

OPERA. Začetek ob 20. Sreda, 6.: Netopir. B. Četrtek, 7.: Mignon. Gostuje ga. Erika Dru- zović iz Zagreba. Četrtek.

Drevi igrajo za red Sreda Klabundova japonsko dramo »Praznik cvetočih češenj« v Lebevečev režiji. Drama v jedrnatem japonskem slogu preveva globoka etika in učinkovita dramatika. Odlikuje se po moč- strskem jeziku in izredno lepih kreacijah sodelujočih. Drama je visoka pesem samo poštvovalnosti do domovine in do bliž- njega. Sodelujejo dame: Vida Juvanova, Saričeva in Marija Vera ter gg.: Jan, Gregor, Skrbineš, Debevec, Sanein, Plut in Potokar.

Opereta »Netopir« se ponovi drevi za red B. Johann Straussova genjalna muz. ka nosi s svojo melodiko, zanesenostjo in prekipajočim veseljem zanimiv obrto. Sodelujejo dame: Oberwalderjeva, Ribičeva in Spanova ter gg.: Gostič, Franc, Peček, Janko, J. Rus in Zupan. Dirigent rav- natelj Polič.

MARIBORSKO GLEDALIŠCE

Začetek ob 20. Sreda, 6.: Veseli kmetič. A. Četrtek, 7.: Zaprti. Patek 8. Koncerti Zlatka Balokovića Izven

ka 70,50 — 72, Narodna banka 5500—5750 (5500), Priv. agrarna banka 237,50 — 250 (258, 256). Dunaj. Državne železnice 23,30, Trboveljska 14,30, Alpine-Montan, 10,50.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 5. marca. Začetni tečaji: Pšenica: za maj 96,8750, za julij 91,25, za september 90,8750; koruza: za maj 82,25. + Ljubljanska borza (5. t. m.). Tendence za žito stalna. Zaključena sta bila 2 vagona pšenice. — Nudi se (vse franko nakladalna postaja): pšenica: baška, 79 kg, po 127,50 — 130; banatska, 87 kg težka po 125 — 127,50; oves: bosanski 105 — 110; koruza: baška po 72 — 76; banatska po 68 — 70; moka: baška in banat-ka po 210 — 230; baška »2« po 195 — 215; baška »3« pa po 175 — 195; otrobi: baški debeli 105 — 110.

+ Novosadska blagovna borza (5. t. m.). Tendence je bila prijazna. Promet slab. Pšenica: baška poliska in slavonska 129 do 131; baška in sremiska 123 — 125; banatska 120 — 125 — Oves: baški, sremiski in slavonski 90—92,50. Rž: baška 122,50 do 125 — Jčmen: baški in sremiski 65—66 kg 125 — 130, jari, 67/68 kg 135 — 140. — Kuruza: baška in sremiska 68—69; banatska 64 — 65. Moka: baška in banatska »02« in »03« 192,50—215, »2« 172,50—195; »3« 152,50 — 175, »6« 135 — 147,50, »7« 110 — 115; »8« 80 — 85 — Otrobi: baški in sremiski 82 — 84; banatski 81—83. — Fitol: baški in sremiski beli 132,50 do 137,50.

+ Budimpeštanska terminska borza (5. t. m.). Tendence stalna. Pšenica: za mare 16,68 — 16,70, za maj 16,95 — 16,96; kornza: za maj 11,72 — 11,73, za julij 11,95 do 11,97.

BOMBAZ.

+ Liverpool, 4. marca. Tendence stalna. Zaključni tečaji: za mare 7,01 (6,94), za julij 6,69 (6,83). + Newyork, 4. marca. Tendence stalna. Zaključni tečaji: za mare 12,26 (12,34), za julij 12,45 (12,52).

Radio

Sreda, 6. marca. LJUBLJANA 12: Plošče. — 12,50: Poročila — 13: Cas, plošče. — 18: Plošče po želji. — 18,30: Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj). — 9: Slovensko predavanje: Jugoslovenski Sokoli Masaryku (Janez Poharec). — 19,20: Cas, jedilni list, program za četrtek. — 19,30: Nacionalna ura. — 20: Prenos opere iz Ljubljane, v odmoru čas in poročila.

Vremensko poročilo

Številke za zračno krasa pomenijo 1 Cas opazovanja 2 stanje barometra 3 temperatura 4 relativna vlažnost v odstotkih, 5 smer in brzina vetra, 6 oblakost 0—10 7 padavine v cm 8 vrste padavin — Temperatura: prve številke pomenijo, najv. 8,0, druge najnižjo temperaturo.

4. marca Ljubljana 7, 761,3, 0,2 81, 0, 2, —, —; Ljubljana 13, 762,8, 4,8, 57, NE4, 7, —, —; Maribor 7, 760,8, 60, NE2, 10, —, —; Zagreb 7, 761,7, 2,0, 80, ESE2, 10, —, —; Beograd 7, 758,8, 0,0, 90, WNW1, 10, sneg 16,0; Sarajevo 7, 761,2, 0,0, 90, 0, 10, sneg 2,0; Skopje 7, 756,6, 5,0, 80, WNW2, 9, —, —; Kumbor 7, 756,2, 8,0, 60, 0, 6, —, —; Split 7, 757,8, 6,0, 60, NW4, 3, —, —; Rab 7, 759,2, 6,0, 50, N4, 5, —, —; Rogaška Slatina 7, —, 1,0, 92, NE1, 10, —, —. Temperatura: Ljubljana 5,6, —0,6; Maribor 9,0, 1,0; Zagreb 12,0, 1,0; Beograd 4,0, 0,0; Sarajevo —, —1,0; Skopje 7,0, 4,0; Kumbor 13,0, 8,0; Split 10,0, 5,0; Rab 11,0, 5,0; Rog Slatina 10,0, 1,0.

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi našega ljubljeneega očeta, starega očeta in tasta

Mr. Ph. JOSIPA BERGMANNA

lekarnarja

se s hvaleznim srcem zahvaljujemo za izraze iskrenega sočutja, za obilno cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti posebno č. duhovščini gg. zdravnikom zastopnikom apotekarske komore in številnim javnim korporacijam in institucijam, pokoj

Apno in živci

Pomladna kriza v človeškem organizmu

Ce niste baš epileptik, napravite sledeči poskus (če spadate med debelejšje vrste ljudi, ga napravite prav sedaj v vigrnem času ali pa zaužijte prej nekoliko gramov dvojno ogljikovega natrona): Sedite udobno v stoli in pričneite prav globoko dihati, 50 do 60 dihov na minuto zadostuje, gre pa za energično izdihavanje. Čez kratek čas boste opazili

čudne spremembe na sebi

Sprva se vas bo lotil občutek omedlevice, potem boste postajali čedalje bolj apatični, kar boste morali premagati z energijo, kmalu vam bo začelo v rokah in nogah živo gomazeti in ne bo trajalo več dolgo, ko se vam bodo prsti sami od sebe stegnili, nato stisnili drug k drugemu, vsa roka se bo zvila naznotraj, mišice podlaha se bodo krčevito napele, nekaj pozneje se bo zgodilo isto z nogami, obraz se bo spremenil, čeljusti stisnile, ustnice zbočile. V začetku poskusa naj vas nekdo s prstom potrkaja precej krepko po licu pod zunanjim očesnim kotom; takoj bo začela vsa dotična obrazna polovica, posebno pa okrog nosa in zgornje ustnice,

živno drgetati.

Opozorjamo na to, da je poskus posvem nenaraven in da prenehajo vsi opisani pojavi v istem vrstnem redu kmalu potem, ko prenehate globoko dihati. A kar je najbolj čudno: če napravite isti trkalni poskus sedaj proti pomladi pri svojih znanih, boste med njimi našli mnoge, ki se jim

bo drgetanje pojavilo zelo vidno, tudi če ve bodo globoko dihal!

Ni dvoma torej, da nastaja v spomladnem času v človeškem organizmu neka sprememba,

kakršno povzroča globoko dihanje. A kje so izvirni te spremembe? Stvar je preprosta: življenje je odvisno od tega, da kaže kri rahlo alkalno reakcijo in telo jo skuša z vsemi močmi tudi obdržati. V krvi se dogaja to po določenem razmerju med ogljikovo kislino in dvojno ogljikovo kislino natronom. Pri intenzivnem dihanju se ogljikova kislina

hitro odstranjuje iz krvi, tako da prevlada natron: kri postane za malenkost bolj alkalna. Sedaj pa je zdražljivost živcev odvisna od množine v telesu raztopljene apne. Apno topijo kisline, če je pa v krvi manj ogljikove kisline, je tudi manj raztopljene apne in živci postanejo preobčutljivi.

Spomladi pa je nekaj manj kisline v krvi zaradi malo spremenjenega delovanja žlez, ki oddajajo telesu proslule hormone, snovi, ki urejajo notranje gospodarstvo našega telesa. Najvažnejše teh žlez so ščitna žleza, stranska ščitna žleza (ki baš uravnava gospodarjenje organizma z apnom in katere močnejše delovanje vodi do istih krčnih pojavov kakor pri dihalnem okusu!) trebušna slinavka, spolne žleze, stranske obliži, morda tudi koža sama itd. Delovanje vseh teh žlez je slično

igranju velikega orkestra:

samo sodelovanje vseh instrumentov daje pravo simfonijo. Včasih prevlada posamezni glas, a potem morajo slediti tudi drugi glasovi, da je koncert harmoničen. Tako prevladuje ob začetku dozorevanja človeškega organizma žleza ščitnica, ki potem spodbudi spolno žlezo do večjega delovanja. V pomladnem času, pod vplivom spremenjenih vremenskih razmer, se dogodi podobna premena instrumentov, pri čemer prevlada splošna bržkone stranska ščitnica.

Po njegovem delovanju se izvrši sprememba v apneni presnovi, ki povzroči povišano občutljivost živcev. Dojenčki dobe ob lepih pomladnih dneh naravnost krče. Sekundarno pospešijo svoje delo tudi spolne žleze, ki torej ne igrajo prve vloge, kakor bi bilo posneta iz pomladnih pesmic in ljubezenskih dram. Vsekako se spomladi simfonija človeškega organizma spremeni, drugi glasovi stopajo v ospredje. Neki znani učenjak ne govori brez poudarka o »hormonalni spomladni krizi«.

Zarota proti Lindberghove-mu drugorojencu

Ameriški list »Boston« poroča, da je nemški generalni konzul v Bostonu obvestil oblasti o nameri neke zarotniške tolpe, ki je hotela ugrabiti drugega sinčka Charlesa Lindbergha. Konzul ni hotel dati o stvari nobenih pojasnil novinarjem ter je izjavil, da je stvar preveč delikatna za javnost.

Ravnatelj »Timesa«

Sedanjí ravnatelj lista »Times« Walter John je te dni obiskal Pariz, kjer se je udeležil zajtrka, ki so mu ga priredili francoski prijatelji ob 150. obletnici njegovega lista. John Walter je že iz petega rodu Walterjev, ki so lastniki najvplivnejšega svetovnega dnevnika.

Ženske, ki so jih ljubili veliki možje

Otilija Goethe — Žena pesnika Shelleya — Družica socialnega reformatorja Lassalla

Pretežna večina žensk, ki nam je njih imena ohranila zgodovina, nam je znana samo zato, ker je bila njih usoda zvezana z usodo

genialnih moških vrstnikov. Kdo bi se danes še zanimal za Beatrice, Lavre in Julije, če bi ne imele kakšne vloge v življenju Dantejev, Petrark in Presernov? Jožefina Beauharnais je bila žena precej znanega francoskega generala in prijateljica vodje direktorja Barrasa, a kdo, razen nekoliko zgodovinarjev francoske revolucije, bi vedel zanjo, da ni postala Napoleónova žena?

In vendar je imelo na milijone žensk življenje, ki ni bilo morda v ničemer manj pestro in zanimivo nego življenje premožnih mož, ki govori zgodovina o njih. A življenje tistih žensk, ki so postale nesmrtno zavoljo svojih zvez z velikimi moškimi duhovi, je bilo neredko vse prej nego veselo. Svojo slavo so plačale občajno

z goro trpljenja in nemirov.

O tem pa vedo ljudje v splošnem zelo malo. O Otiliji Goethejevi, vnukinji ponosne nemške grofice, poznani n. pr. samo kot ženi Goethejevega sina, s katerim je živela v dovolj nesrečnem zakonu, Goethejevi življenjepisec ne veda dosti več nego to, da je bila snaha velikega Olimpijca in da jo je ta

zelo cenil.

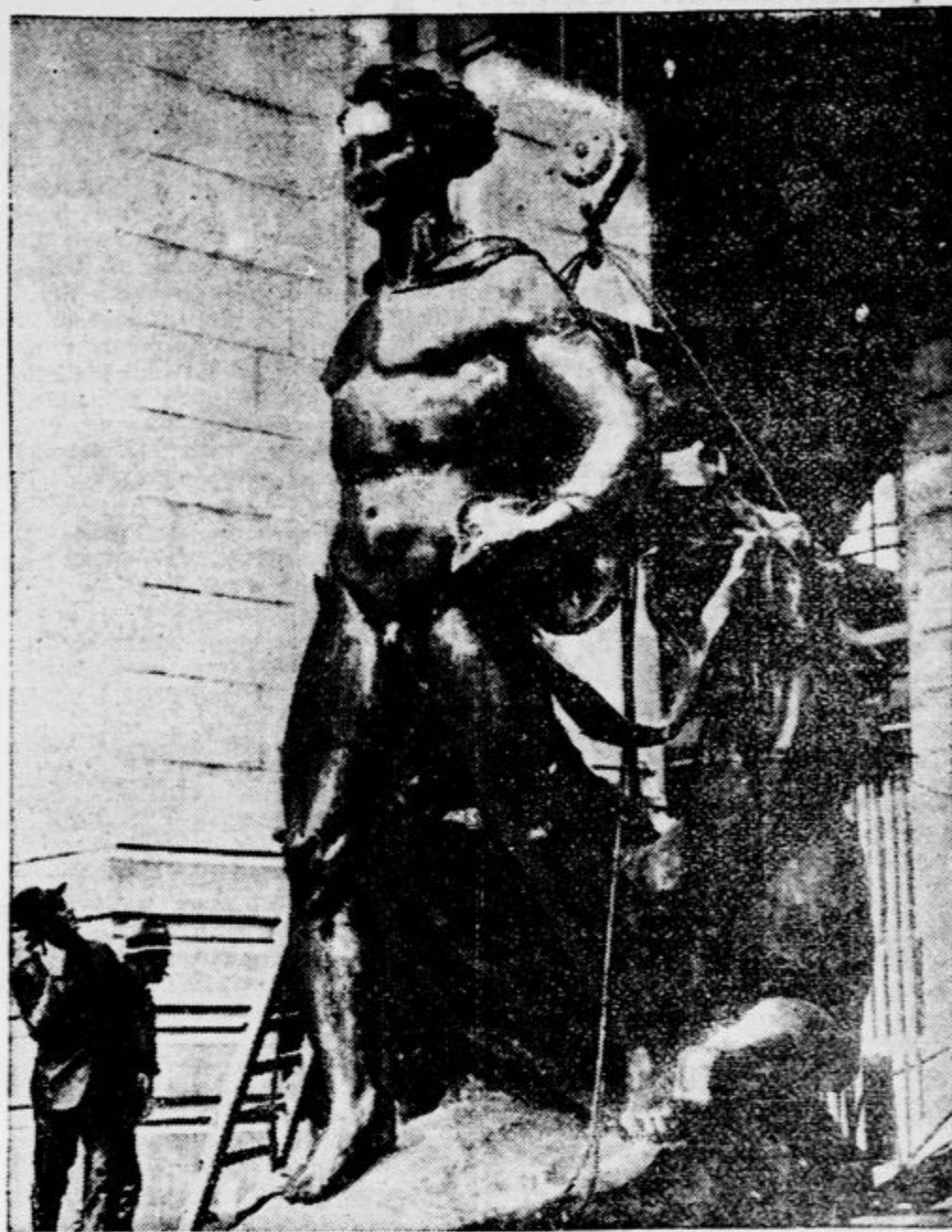
Toda ta Otilija ni bivala samo kot epizoda v življenju nemškega veleuma. Njeni plemenitaški ošabni babici ni bilo prav, da je sodelovala pri prireditvah, ki je bila pri njih navzoča tudi bivša izdelovalka umetnih cvetlic, čeprav sedaj žena Goethejeva. Otilija pa ni občevala v tej hiši samo zaradi znamenitega pesnika, temveč tudi zaradi njegovega lepega sina. Spočetka je sicer nad njo zmagal babični ponos in je potem živela nekaj časa v družbi svoje prijateljice, sestre velikega filozofa Schopenhauera, v tisoč bolj romantično sanjavih in norih nego resnih zaljubljenih avanturah,

potem pa je nekega dne zmagala ljubezen do Goethejevega sina nad babičnimi predsodki, postala je žena prav tako romantično norega mladega moža. Zakon jo je razočaral že skoraj od vsega početka in že po rojstvu prvega sina ji ga je bilo dovolj. Toda ni mogla živeti

brez upanja in brez moškega,

ki bi o njem sanjarija Razpajavala se je v sto dogodkih, hiša velikega pesnika, v katero so prihajali največji možje tedanjega časa, ji je dajala dovolj priložnosti za takšne dogodke. Sprva ji je bil svolast pes-

V Bruslju se pripravljajo na razstavo

Figura, ki so jo te dni postavili pred vhom v razstavno palačo

Smrt pod plazovi

Žrtve nenadnih vremenskih sprememb

Nenadne vremenske spremembe zadnjih dni povzročajo, da prihajajo od vsepovsod poročila o plazovnih nesrečah v alpskem ozemlju. Večjo skupino italijanskih dijakov in žensk, ki je bila z nosači na poti v Breuil v Cervinski dolini, je n. pr. presenetil ogromen plaz,

trije dijaki in dva nosača so pri tem izgubili življenje. Na progi Mariazell—St. Pölten je plaz zasul neki viadukt v trenutku, ko je šel vlak preko njega. K sreči ni bilo nobenih človeških žrtev, kakor tudi ne v St. Jeanu de Maurienne na Francoskem, kjer so trije plazovi premaknili železniški tir v dolžini 200 m.

Pač pa je plaz zahteval smrtno žrtev ob gori Feuerkogel v bližini Ebenseja v Avstriji. Tam je hotela skupina osmih smučarjev domačinov napraviti

bravurno dejanje

na zelo strmeh pobočju z nekega sedla, kjer je smučanje v ostalem prepovedano. Sprožili so plaz, ki je dva smučarja potegnil s seboj v globino. Enega so kmalu še

živega rešili, drugega pa so odkrili po večurnem delu že mrtvega v plazovni masi, ki je merila v dolžino 200 m in 30 m v širino.

Nad sto let stare ženske

Dunajski zvezni urad za statistiko je ugotovil, da živi v Avstriji osem žensk, ki so prekoračile stoto leto svoje dobe. Najstarejša ženska v Avstriji je stara 104 leta ter živi v Frohlehenu blizu Gradca. Moških stoletnikov avstrijska republika nima.

Političen proces na Dunaju

Na Dunaju imajo že nekaj dni velik političen proces proti dr. Rintelenu, bivšemu avstrijskemu poslaniku v Rimu. Očitajo mu zveze z upornimi nar. socialisti.

A NEKDOTA

Angleški zunanji minister John Simon je bil prej sijajen odvornik. Iz začetka njegove kariere pripovedujejo, da je zagovarjal tri možje, ki so jih obtožili vloma v neko trgovino. Lastnik trgovine je trdil, da je v enem izmed obtožencev spoznal moža, ki je pred šestimi meseci kupil pri njem papir za zavijanje. Naslednji dan je Simon vprašal trgovca, da-li spozna med navzočimi človeka, ki je sredi pri njem nekaj kupil. Trgovec je zanikal. »Ne spominjate se torej, da sem jaz včeraj pri vas kupil za 15 penecov žebelj, a trdite, da ste spoznali človeka, ki je pred šestimi meseci stopil v vašo trgovino?« je dejal Simon in dobil pravdo.

VSAK DAN ENA

»Kaj pa te boli, da tako presunljivo jokaš, otrok?«

»Nimam očeta ne matere, ded mi umira, babico bodo jutri pokopali, brat mi je ugonil, sestra pa leži v bolnišnici in vsi skupaj me bodo pretepili, če se vrnem domov brez denarja.«

Rekord ji ne da miru

Letalka Laura Ingalle pregleduje stroje svojega letala, s katerim hoče posekati rekord letalke Amelije Earhartove v zraku

Literarna zapuščina „dame s kamelijami“

V Parizu pridejo v kratkem na javno dražbo predmeti iz zapuščine Marije Duplessisove, ženskega pralica v Dumasovem romanu »Dama s kamelijami«. Prodajate se bodo knjige, pisma in zapiski. Med pisemskim gradivom, ki pride na javno dražbo, se nahaja korespondenca med Dumasom in Lisztom. Med drugimi stvarmi, bo naprodaj tudi zavojček orumenelih lističev z računi »dame s kamelijami«. Na teh računih se vidi, da je vodila Duplessisova o svojih izdatkih zelo natančen pregled, kajti zabeležila je, da je plačala za steklenico šampanjca 5 fr., za steklenico bordoja 2 fr. itd. Računi »dame s kamelijami« so posebno zanimivi, če primerjamo izdatke za luksuzno življenje danes z razmerami pred sto leti.

Posrečena operacija „siamskih dvojčic“

Moskovski kirurgi so te dni opravili senzacionalno in uspešno operacijo. Ločili so dve skupaj zrasli deklici, ki sta prišli na svet pred mesecem dni. Deklici sta bili zrasli ena na drugi v trebuhu. Ena izmed »siamskih dvojčic« je bila popolnoma normalno razvita, druga pa je imela vse organe razen srca.

Operacija je uspela in normalna deklica je že dve uri po kirurškem posežu dobila steklenico z mlekom ter je čvrsto pila. Bolničarke, katerim je normalna dvojčica izročena v nego, izjavljajo, da bo otrok živel.

Drama letalke v afriški divjini

Iz Capetowna poročajo, da išče kakšen tucat britskih letal in približno sto domačinov izginolo ženo guvernerja Severne Rodézije, sira Huberta Younga. Lady Youngova je sredi minulega tedna startala k letu iz Livingstona proti Lusaci, kjer je imela dogovorjen sestanek s svojim možem. Ker ni prispela na cilj in so tudi iz ostala vsa poročila o njenem poletu, je upravičena domneva, da je letalka treščila na zemljo nekje v afriški džungli. Letalo so videli še v bližini Chome. Dospel je bilo iskanje pogrešene lady popolnoma zaman.

Gangsterjeva loterija

Ameriška oblastva so nedavno uvedla preiskavo zaradi loterije razvpitega new-yorskkega gangsterja Dutchschula. Preiskava je doslej pokazala porazne rezultate. New-yorški meščani so po konkretnih podatkih vložili v gangsterjevo loterijo pol milijarde dolarjev. Od te vsote je imel imenovani gangster kakšnih sto milijonov dolarjev čistega dobička, poleg njega pa si je gmočno opomoglo še 350 manjših bankirjev. Policija preiskuje sedaj, kako je bilo mogoče, da je gangster organiziral tako velikopotezno loterijo v času, ko so ga vse politične oblasti iskale zaradi kriminalnih činov.

Knox — plemenitaš

Angleški kralj Jurij V. je podelil predsedniku bivše posaarske vlade Knoxu plemenitaški naslov Obenem je bil Knox odlikovan z redoma sv. Mihaela in Jurija. Knox se odalej piše sir Geoffrey George Knox.

L. WOLFF:

Pokonci glavo

»Poverite prodajo svojih tovarn meni, Mr. Hyams.«
Hyams se je prijateljsko nasmehnil:
»Zakaj naj bi to storil, Mr. Ditar?«
»Koristno se mi zdi, če prodaste s posredovanjem trdke, kakršna je »Rufus Quinn & Co.«. Koliko zahtevate, Mr. Hyams?«
»Sto milijonov dolarjev. Niti centa manj.«
»To je mnogo denarja, Mr. Hyams.«
»Mnogo denarja, da, a tovarne so vredne več.«
»Dajte, da vam povem ugoden predlog, Mr. Hyams. Če mi daste za mesec dni edino prodajno pravico za svoje tovarne, mi ni treba plačati za moje delo niti dolarja provizije.«
»Ne izprevidim, kaj naj bi bilo v tej ponudbi ugodnega zame.«
»Niste mi dali končati, Mr. Hyams. Zase terjam samo polovico prebitka. Od vsote, za katero bo kupnina presegala sto milijonov, mi boste dali polovico. A zdaj vidite svojo korist, Mr. Hyams? Poizkusil bom doseči višjo ceno od te, ki jo terjate.«
Hyams je ogledoval lestence.
»Stvar je dvorezna, Mr. Ditar. Če boste terjali več, mi otežite prodajo. Vaš predlog moram dobro premisliti. Jutri vam sporočim, kako sem se odločil.«
Frank je vso noč drugoval nespešnik. Ko je ob zori stopil iz njegove hiše, je imel pogodbo v žepu. Srce mu je burno razbijalo od veselja nad velikimi možnostmi, ki jih je pomenila ta pogodba.
Ko se je vrnil domov, je šel v Margiejino spalnico, da bi ji sporočil svoj uspeh. Bedela je še in sedla pokonci, ko je vstopil.

38

»Posrečilo se je, Margie,« je vzkliknil z mladostnim zmagoslavnim glasom in zavijal papir kakor zastavo. »Tu je pogodba s Hyamsom.«
Sedel je na rob postelje in jel v viharjih stavkih pripovedovati, kako je bilo.
»Krasno!« je vsa vesela vzkliknila Margie. »S to pogodbo lahko zaslužiš mnogo denarja, če ti bo sreča mila.«
»Za to sem dolžnik tebi, Margie.«
V pijanosti uspeha, ji je jel poljubljati roke, lakti, vrat in obraz. Prvikrat je videl, kako lepa je ta nežna mlada žena. Njegov spol se je zbudil.
27
Rufusa Quinna je pogodba dokaj manj navdušila kakor njegovega zeta.
»Ne vidim, kaj bi bilo v tem tako imenitnega,« je hladno dejal.
»Ta košček papirja nič ne pomeni.«
Star je postal, je pomislil Frank. Prav za prav bi moral iti v pokoj.
»Težko te razumem, zakaj ti stvar ne ugaja. Ali Hyamsove tovarne niso vredne sto milijonov? Prav gotovo da so vredne dosti več.«
»Morda. Ne vem. Jaz tega ne morem presoditi. Lahko pa presodim, kaj pomeni sto milijonov dolarjev v gotovem denarju. Zato zelo dvomim, da bi mogel Hyams prodati svoje tovarne za to ceno.«
Frank se je nekam prevzetno nasmehnil.
»Ne verjamem, da bi jih mogel prodati,« je nadaljeval Rufus Quinn. »Vrli Hyams bo moral zelo znižati svoj zahtevek. Prepričan sem, da se bo nazadnje zadovoljil tudi s sedemdesetimi ali celo šestdesetimi milijoni. Kje ostaneš ti? Če bi si bil izgovoril en odstotek ali vsaj pol odstotka prodajne cene, bi bila to zate dobra reč. Tako je pa brezupna. Svetujem ti samo to, da ne zapravljaš svojega časa za prazen nič.«
»Ne skrbi. Ne bom ga zapravljaj. Kupčija bo v treh dneh narejena.«
»Zelo bi me zanimalo zvedeti, kako si predstavljaš to čarovnijo.«
Frank je pognil iz žepa pogodbo, v kateri je bilo rečeno, da kupi banka Rufus Quinn & Co. po nalogu neimenovane družbe vse tovarne Johna Hyamsa za sto milijonov dolarjev.
»S to pogodbo pojdem jutri na borzo pa jo pokažem Jeremiji Huntleyu ali kakemu drugemu bankarju... Stavim, da dosežem višjo ceno kakor sto milijonov.«
Stari Quinn je pazljivo in zamišljeno prebral dozdevno pogodbo. Nato je pogledal zetu v oči in mirno dejal:
»Tega ne moremo storiti, Frank.«
Frank je poskočil.
»Zakaj ne moremo?«
»Ker ni pošteno, Frank.«
Frank mu je na vse pretege dokazoval, da se moti.
»In razen tega je prenevarno, Frank.«
»Prenevarno.«
»Da. Če Huntley ali kdo drug ne pograbi za to vabo, smo moralno obvezani, da izvršimo pogodbo, ker bi drugače oškodovali Hyamsa.«
Dve uri se je Frank trudil, da bi pregovoril tasta. A zadnja beseda starega Quinna je bila:
»Tega ne moremo, Frank.«
Frank je zapustil pisarno in se odpeljal domov k Margieji.
»Tvoj oče je moj sovražnik,« je ogorčen vzkliknil. »Ne dovoli mi, da bi na en mah zaslužil milijon ali morda še več.«

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite **Din 3.— v znamkah.**

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pismu obenem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana št. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičejoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasi oddelk »Jutra«, Ljubljana.

Zasluzek

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Zasluzek

ni lahko ustvariti z vplivom enega samega človeka. Vpliv je enostaven. Modelski ugodni napredki na Celovški cesti 28/1, desno. 4319-3.

Pouk

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Katera gospa

bi me spremljala proti plačilu k plesnim vajam. Pomočnik za oglede »Jutra« pod šifro »Plesne vaj«. 4376-4.

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Strežnico

sprejemem takoj k pol leta staremu otroku. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra« 4370-1.

Prodajalko

sprejemem v trgovino mešnega blaga. Pomočnik za oglede »Jutra« pod »Prodajalka«. 4374-1.

Dobro frizerko

važno trajno in navadno ondulacije, sprejemem s 15. marcem. — Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra« 4376-1.

Poslovodjo

event, družabnika za dobro vplezano radio in sportno trgovino sprejemem. Prednost, poznanje radio stroke in kaveja — za event družabnika kapital. Pomočnik za oglede »Jutra« pod šifro »Dobro mesto«. 4371-1.

Mlado poslužiteljico

veščo slov., hrvaške in nemškega jezika, iščem za mlekarstvo in kavarno v Hercegovem — Dalmacija. Mesto je stalno in solidno. Pismene poudarke s sliko in znanjem za odgovor na Helena Koren, Hercegovci, Aleksandrova ulica 85. 4301-4.

Samostojno

natakarico sprejemem takoj. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra« 4373-1.

Ključavničarja

(pomagalca) vodnega instalaterja, ki posodi obrt, iščem. Pomočnik za oglede »Jutra« v Celju pod »Zahtevno«. 4381-1.

G Th Rotman:

Brata Smuka

Med tem je nesla voda Petra dalje in dalje, dokler ga ni prinesla v veliki prekop. Že je hotel obupati, ko se mu je na srečo približal motorni čoln, ki je plul proti vasi. Voznik motornega čolna, sočuten človek, je vrnil Petru vrv in ga je vleči za seboj.

Soboslikarja

in vrtnarja iščem za Primorje. — Pomočnik za oglede »Jutra« pod »Soboslikarja«. 4355-1.

Vajenci-ke

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kateri brivski mojster

bi vzel šestletnega vajenca, ki se uči zadnje leto v nadaljnji pouk izven Ljubljane, s stanovanjem in hranjenjem v hiši. Drugo po dogovoru. Pismene poudarke pod »Jutra« pod »Kateri brivski mojster«. 4357-4.

Prodajam

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Sportne suknjiče

prima a 98 Din. pumparice, modne blazne, ki kupite zelo ugodno pri Prekerju, Ljubljana. Sv. Petra 14. 316.

Sejem železa

Poceni prodaj rabljene jermenice, konzole, letaje, tračnice, traverze, pločevine, razne stroje itd. Po potrebi rabljene traserije, ceri, baker, Mirolav K. r. a. Zagreb, Sajmiska ul. 48/a, telefon 66-66. 1985-6.

Službe išče

Beseda 50 para, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 12 Din.

Mlad delavec

vajen trgovske in lepševalnega vrtnarstva ter vožnje s konji, išče stalno službo. Cenj. poudarke na oglasni oddelku »Jutra« pod šifro »Mlad delavec«. 4379-2.

Mlinar

dober in priden, išče službo v mlinu. Vzame tudi mlin v najem. — Ribelj France, Dvor pri Žužemberku. 4342-2.

Gospa

srednjih let, išče službo pri kakem samostojnem starejšem gospodu, event. ločeno. Gre proti nizki plačilu in nastopi lahko takoj. Pomočnik za oglede »Jutra« pod šifro »Gospa«. 4378-2.

Prodajalka

mešane stroke, z večletno prakso, bi menjala službo s 1. aprilom. Pomočnik za oglede »Jutra« pod »Prodajalka«. 4381-2.

Posed

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dvdržinsko vilo

na Mirju prodam. — Pomočnik za oglede »Jutra« pod »Dvdržinsko vilo«. 4332-3.

Zemljišče

cca 15.000 m² veliko zelo ugodno prodam. Vodovod in elektrika v bližini. V polju pridejo tudi kmetijske mešane hranilnice. Pojasnila daje M. i. k. e. Ljubljana VII. Medvedova št. 38, telefon 35-75. 4378-1.

Gospodičina

išče mesto k otrokom — za popoldan. Pomočnik za oglede »Jutra« pod »Gospodičina«. 4190-2.

Brivski pomočnik

mlad, gre tudi na delo. Nastopi takoj. Pomočnik za oglede »Jutra« v Mariboru pod »Najskromnejše zahteve«. 4376-2.

Auto, moto

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Motorno kolo

novije tipe, 350-360 cm³ kupim na hranilno knjižico, event. nekaj gotovine. Bajc, St. Jernej. 4341-10.

Dieselmotor

6-8 HP, valjke in drobnosti (Zerkolinske maschine) kupi Bahovec, Strelška 37. 4370-10.

Lahko limuzino

ekonomično in dvotonski tovorni avto ugodno prodaja Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 11. 4362-10.

Kapital

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Bančne vložitve

knjižice nakup, prodaja, kredit, kompenzacija, najsolidnejše in najhitreje samo preko: Poslovni zavod d. d. Zagreb, Praska ulica 671. Telefon inter. 38-38. Naročila izven Zagreba se izvršujejo promptno. 94-16.

Vložnice vseh bank

nakup, prodaja in zaloga, vseh vrst posojila — kulturno in zanesljivo »Financiere«, Zagreb, Lika 9. Telefon interurb. 44-09. Naročila z deleže se izvršujejo takoj. 9316.

Posredujem denar

na hranilne knjižice vseh denarnih zavodov Rudolf Zore, Ljubljana Gledališka 12, telefon 38-10. 96-16.

Hranilno knjižico

Mestne hranilnice Ljubljanske, z vlogo do 10.000 Din kupim. Pomočnik za oglede »Jutra« pod šifro »Hranilno knjižico«. 4351-16.

8.000 Din posojila

išče državni upokojenec za dobo dveh let, proti »knjižici na prvo mesto na novo stavbo v vrednosti 80.000 Din, proti obrestim Pomočnik za oglede »Jutra« v Celju pod »Služba«. 4367-16.

Vrednote

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Srebrne krone

stare zlate in srebrne kupuje rafinerija dragih kovin v Ljubljani, Ilirska ulica št. 36 — vhod iz Vidovdanske ceste (pri go. stitni Možina). 70.

Posed

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dvdržinsko vilo

na Mirju prodam. — Pomočnik za oglede »Jutra« pod »Dvdržinsko vilo«. 4332-3.

Zemljišče

cca 15.000 m² veliko zelo ugodno prodam. Vodovod in elektrika v bližini. V polju pridejo tudi kmetijske mešane hranilnice. Pojasnila daje M. i. k. e. Ljubljana VII. Medvedova št. 38, telefon 35-75. 4378-1.

V centru Ljubljane

poceni napredaj hiša s skladiščem in vrtom. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 4077-20.

Stavbno parcelo

cca 400 m² veliko kupim v Celju ali bližnji periferiji — Pomočnik za oglede »Jutra« v Celju pod šifro »Lanovi-Dolgo polje«. 4366-30.

Pridelki

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Seno

zelo dobro, 20 vagonov takoj prodaja Žito k. d., Zagreb, Varšavska ul. 12. 4308-33.

Pohištvo

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Velika omara

razložljiva miza iz orohovega lesa, dobro ohranjena, poceni napredaj na Siskij, Vodnikova cesta 12. 4359-12.

Velika kredenca

svetlozrno plečkana, primerna tudi za gostilno, poceni napredaj na Sv. Petra cesti 49/L. 4353-12.

V najem

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Gostilno

s majhnim poslovnim vzajem v najem na prometnem kraju ob glavni cesti Brezice-Ljubljana, Celje-Ljubljana-Rakek, kjer bi bila možnost otvoriti mehanizirano delavnico. — Pomočnik za oglede »Jutra« pod »Gostilno«. 4344-17.

Grd nos

zakej da bi vam greš življenje? — Z »aparatom« »ORTHODOR« popravite zanesljivo zakrivljen, debel, širok dolg. sedlast. top. gomojast nos itd. in daste obrazu tako lep in plemenit razid. Orthodor se da prilagoditi vsaki obliki. Rdečico nosu in obraza odpravite danes tako enostavno in zanesljivo s specialno kremo za pobleđenje »A« Din 50. — Origin. Schröder-Schenke razpoložljiva »OMNIA« oddelk 16, Zagreb, Gunduličeva ulica 8/L. — Poštnina pri plačilu v naprej 7 Din, po poštenu povzetju pa 14 Din.

Zahtevajte brezplačno ilustrirani cenik!

ZVEZA DELOVODIJ IN INDUSTRIJSKIH URADNIKOV

V LJUBLJANI naznanja svojim članom kakor tudi znanem in prijateljem tužno vest, da je naš ustanovni član in funkcionar gospod

Dragotin Verbič

upokojeni tehniški uradnik drž. bolnišnice

dne 4. marca 1935. mirno v Gospodu spal.

Pogreb nepozabnega bo v sredo 6. marca ob 4. popoldne iz hiše žalosti, Živnozdravska ulica št. 2, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 5. marca 1935.

Pogrebni zavod

V neizmerni žalosti naznanjamo, da je naš ljubljani oče, ded in stric, gospod

MIHAEL MIKLAVC

poštni poduradnik v pokoju

dne 4. t. m. po dolgotrajnem trpljenju, previden s tolažili svete vere mirno preminul.

Pogreb bo v sredo, dne 6. marca 1935., ob 4.3. uri popoldne izpred mrtvašnice na Vidovdanski cesti št. 9 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 5. marca 1935.

JULIJA vd. DUBAC, hči; JULIJA, EDVARD, AVGUŠT

vnukinja in vnuka.

Velik valjni mlin

oddam v najem na ugodnih pogoji. Pomočnik za oglede »Jutra« v Celju pod »Velik valjni mlin«. 4354-17.

Trgovino

v mestu ali trgu v zvezi s trgovino, event. kupim. Pomočnik za oglede »Jutra« pod šifro »Trgovina«. 4337-17.

Sobe išče

Beseda 50 para, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 12 Din.

Separirano sobo

iščem v centru mesta. — Sem po več let odsojen. Pomočnik za oglede »Jutra« pod šifro »Soba«. 4348-28.

Cedno sobico

(kabinet) v ceni 150-200 Din, iščem s 1. aprilom. Pomočnik za oglede »Jutra« v Selenburgovi ul. pod šifro »Mnogo odsojen«. 4378-28.

Krasno sobo

odbojno, solinno in mirno, isto zakonski par. — Pomočnik za oglede »Jutra« pod »Krasno sobo«. 4374-28.

Soba odda

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Mesečno sobo

lepo, s prostim vzhodom, nočno oddam v Kijevski taraki ulici 4. 4346-33.

Mesečno sobo

oddam solidnemu gospodu ali solidni uradniči, leto tam napredaj posetja. — Pomočnik za oglede »Jutra« pod »Mesečno sobo«. 4369-33.

Soba in kuhinjo

oddam 3-3 osebam v Jenkovi ulici 18/L. 4334-31.

Dvosob. stanovanje

sočno, s pritliklimi oddam z aprilom ali majem v Frankopanski ul. 29 — pritlikje, levo. 4372-31.

Stanovanje

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17